

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ
Institut mezioborových studií Brno

Vzdělávání zaměstnanců ve Vězeňské službě České republiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce:
PhDr. Miloslav Jůzl Ph.D.

Vypracoval:
Michal Kratochvíl

Brno 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Vzdělávání zaměstnanců ve Vězeňské službě české republiky“ zpracoval samostatně a použil jen literaturu uvedenou v seznamu použité literatury.

Příbram 10.4.2009

.....
Michal Kratochvíl

Poděkování

Děkuji panu PhDr. Miloslav Jůzlovi, Ph.D. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Také bych chtěl poděkovat Vedoucímu pedagogického oddělení Institutu vzdělávání Vězeňské služby České republiky panu plk. Ing. Františku Vlachovi za poskytnutí specifických materiálů.

Dále bych chtěl poděkovat své rodině za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce, a které si nesmírně vážím.

Michal Kratochvíl

OBSAH

Úvod	3
<u>Teoretická část:</u>	
1 Historie vzdělávání ve vězeňství	5
2 Vzdělávání příslušníků Vězeňské služby České republiky	13
2.1 Období před nástupem do základní odborné přípravy	13
2.2 Základní odborná příprava příslušníků – A	15
2.2.1 Teoretická příprava	16
2.2.2 Praktická příprava	22
2.2.3 Zkoušky	22
2.3 Přejídné období	23
2.4 Služební zkouška	23
2.4.1 Nedostatky	26
2.5 Eskortní služba VS ČR	28
2.5.1 Profil	29
2.5.2 Náplň práce příslušníků eskortní služby	30
2.5.3 Rozbor napadení eskorty v nemocničním zařízení	33
3 Vzdělávání občanských zaměstnanců Vězeňské služby České republiky	36
3.1 Kurz základní odborné přípravy typu B/1	36
3.2 Kurz základní odborné přípravy typu B/2	39
3.3 Kurz základní odborné přípravy typu B/3	43
3.4 Kurz základní odborné přípravy typu B/4	44
3.5 Nástupní školení typu I	45
4 Specializační kurzy	47
4.1 Kurz instruktorů sebeobrany	48
4.2 Návrh specializačního kurzu	53

Praktická část:

5 Průzkum	58
5.1 Popis zkoumaného vzorku osob	58
5.2 Užití metody	58
5.3 Zpracování výsledků	58
5.4 Úkol průzkumu	59
5.5 Vyhodnocení průzkumu	59
Závěr	77
Resumé	79
Anotace	80
Seznam použité literatury	81
Seznam příloh	85

Úvod

V dnešní době je obor sociální pedagogiky velice důležitý a odborníci v této problematice často vyhledávaní. Bohužel si za svou krátkou dobu působnosti nestačil vybudovat své postavení v naší společnosti, ale velice rychle si své postavení buduje a dosti razantně proráží svou cestu na výsluní. Odbornost v oblastech sociálních aspektů výchovy a sociálně výchovných jevů je obtížná, stejně jako je obtížné popsat prostředí a jeho povahu, ve kterém se výchova jedinců nebo skupin vykonává. Velice důležité je získat vědomosti a osvojit si je natolik, abychom je mohli využít v praxi v oblasti preventivního, popřípadě terapeutického působení.

„Vzdělávání zaměstnanců ve vězeňské službě České republiky“, přesně tak jsem nazval téma své bakalářské práce, a zvolil jsem si jej díky přímému sepětí s mým pracovním zařazením a oborem, který studuji. Ve vězeňské službě jsem zaměstnán jen tři roky, ale má práce a zájem o ni a problematiku s ní spjatou mne úplně pohltila. Momentálně zastávám funkci eskorty s „praporčickou“ hodností v Příbramské věznici.

O rozvoj vězeňství se postarala společnost sama, špatné lidské vlastnosti, které vyhrávají nad těmi dobrými, dopomáhají k rychlému nárůstu obviněných a odsouzených. Díky těmto faktům je zapotřebí budovat a rozšiřovat vězeňské prostory a personál, z těchto důvodů jde velký tok financí ze státní pokladny do vězeňství. V roce 1991 byl obrovský zlom v rozvoji vězeňství a kladly se cíle vyhovět Evropským vězeňským pravidlům, čímž se musel zásadně změnit celý výkon vazby a výkon trestu. Součástí této reorganizace se stalo i výběrové řízení, příprava a vzdělávání zaměstnanců vězeňské služby, týkající se příslušníků i občanských zaměstnanců.

V mé bakalářské práci se pokusím seznámit čtenáře s významem vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby České republiky. Podrobněji se budu zabývat vzděláváním nových příslušníků přijatých do VS ČR na dobu určitou, která v dnešní době činí tři roky. Tito příslušníci po uplynutí tří let složí opět služební zkoušky a poté jim je smlouva upravena na dobu neurčitou. Dále se budu věnovat Eskortní službě a příslušníkům, jež na tomto oddělení slouží, neboť kvalitní rozvoj zaměstnanců sloužících na eskortě je velice důležitý. Všeobecně je známo, že eskorta je nejslabší

článek ve Vězeňské službě České republiky. Ročně přepraví v rámci celé republiky zhruba 140 000 osob ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu, proto jsem zahrnul do své práce právě tuto specifickou skupinu. Popisuji zde také povinné nástupní kurzy, kterými musí projít každý nově přijatý příslušník, ale i občanský zaměstnanec. Vzdělávací systém VS ČR je postaven na základě programu celoživotního vzdělávání.

Pro správný chod věznic je zapotřebí kvalifikovaného personálu, který neodmyslitelně patří ke všem dobám, kterými české vězeňství prošlo a teprve projde. Pro získání kvalifikovaného personálu je nutno na něj působit, a to vyžaduje značnou dávku podpory ze strany státu, který může zajistit technické, materiální, ekonomické a finanční prostředky. Permanentním působením zvyšujeme kvalifikovanost a profesionalitu našeho personálu.

Nejprve se však pokusím seznámit čtenáře s historií vzdělávání ve Vězeňské službě. Každý, kdo chce dobře poznávat současný systém a dění, by měl znát historii. Neboť jen tak se dozvíme, jak složitá a náročná cesta předcházela dnešní podobě vzdělávacího systému ve vězeňství. Čerpat informace budu z odborné literatury, ale i z interní literatury a vlastních praktických zkušeností.

1 Historie vzdělávání ve vězeňství

Historie vězenství se začíná psát již ve středověku, kdy osoby zavírali do zařízení, jež se vzdáleně podobají dnešním věznicím. Církev nepohodlné jedince nechávala upalovat na hranicích tzv. „pálení čarodějnic“. Dříve práce ve věznicích nebyla specifikována, žádná kritéria, jež musel „žadatel“ o tuto práci splňovat. Ani vzdělání nebylo důležité, jelikož vzdělání bylo doménou šlechty. Historie vězeňství je rozdělena do 9 etap. 19. století, přesněji rok 1852 byl velmi důležitý, jelikož to byl mezník, díky kterému byla do vězeňství vnesena řada nových pohledů, například pohled na vzdělání.

Na vzdělání ve vězeňství se začíná klást důraz v polovině 19. století, kdy se začíná formovat v České republice moderní systém, který měl vychovávat a vzdělávat osoby, jež páchali trestnou činností. Musely být vytvořeny materiální podmínky. Také personální zdroje byly velice důležité. Měly za úkol odbornou přípravu zaměstnanců, podle nově nastavených měřítek. Cílevědomost, systematickosti, diferencovanost. Tak bylo charakterizováno vzdělávání. František Josef Řezáč byl významným reformátorem rakouského vězeňství a školství, jež zahrnul do vězeňství vedle dozorců strážů i duchovní, učitele a lékaře. U dozorců strážů byl kladen nárok na fyzickou zdatnost. Nejen fyzická zdatnost měla být doménou strážů. Jako další vlastnosti, jež byly upřednostňovány, byly vojenské návyky, které byly důležité pro zachování kázně a pořádku ve vězeňských zařízeních. Při výběru zaměstnanců byli přednostně vybíráni Ti, jež měli za sebou vojenskou kariéru a maturitní vzdělání. První personál z řad ženské populace, který se podíval a pracoval za vězeňskými branami, byly Milosrdné sestry. Působily nejen jako zdravotnice, ale byly také využívány v oblastech vzdělávacích a výchovných. Hlavní zásluhu na vstupu sester do vězeňských zařízení, měla M. Eufonie Němcová.

Zákon č.16/1914 ř.z., upravoval sociální postavení dozorců. V letech 1878-1924 byli do nejvyšších funkcí ve věznicích dosazováni bývalí vojenští důstojníci. Česká republika převzala rakouský systém vězeňství. Ve 30. letech 20. století se dělili zaměstnanci věznic na právně vzdělané s odbornou vězeňskou kvalifikací a na úředníky s maturitním vzděláním, jež působili jako správní úředníci. Z řad vrchních dozorců se rekrutovali inspektoři vězeňské služby. Kromě těchto lidí ve věznicích pracovali lékaři, duchovní a učitelé, jež byli přijímáni na plný nebo částečný úvazek.

V roce 1919 se začali přijímat do vězeňských zařízení i první ženy, které nebyly z řádu Milosrdných sester. Tyto ženy byly ponejvíce manželky dozorců a byli přijímány do správní služby. Jejich odborná příprava byla stejná jako u jejich mužských protějšků.

Budoucí dozorcí museli absolvovat tříměsíční kurz, na jehož konci čekala na příslušníky zkouška. Nově přijatí uniformovaní zaměstnanci, dostali funkci pomocných dozorcích. Po úspěšném zvládnutí kurzu a vykonání zkoušky se z nich stávali dozorcí vězňů. Sebeobrana byla do výcviku zařazena teprve v roce 1938. Jako první byl vyučován styl Jiu-Jitsu, a to v Pankrácké věznici. Dalším krokem ve vzdělávání zaměstnanců byly kriminologické kurzy, jež byly pořádány v Kriminologickém ústavu, který spadal pod právnickou fakultu UK. V období okupace německými vojsky se výběr příslušníků nezměnil, jen bylo od roku 1941 nutné absolvovat kurz německého jazyka. Budoucí příslušníci do roku 1947 museli mít v osnovách kurzu zahrnuty tyto předměty: státní jazyk, počty a měřičství, občanskou nauku, společenskou výchovu, zdravotní vědu. Z odborných předmětů bylo vyučováno: trestní právo, kriminální psychologie, sociologie, hospodářská administrativa, vězeňské účetnictví, strážní služba, služební právo a platové předpisy vězeňských zaměstnanců. Nedílnou součástí osnov byla výuka dějin vězeňství.

V roce 1947 došlo k určitým změnám, které přineslo vládní nařízení č. 3/ 1947 Sb., jež upravovalo služební a platové podmínky. Také došlo k zániku některých vězeňských funkcí u personálu. Ze sboru vězeňské stráže se stal sbor národní bezpečnosti. Se zavedením sboru národní bezpečnosti přišlo i nové dělení zaměstnanců věznice, a to do služebních tříd na tzv. gážisty. Služební třídy byly tři a to: právní, správní a strážní. Gážisté se dělili na pomocné dozorce a dozorce vězňů. Díky zákonu č.319/1948 Sb. se oddělilo vězeňství od soudnictví. Krajské a okresní soudní věznice, byly převedeny do rukou SVS, jehož resortem bylo ministerstvo spravedlnosti. Od roku 1949 bylo i pozměněno vzdělávání příslušníků, kteří museli absolvovat 3 týdenní odbornou přípravu I. Stupně. II. Stupeň byl pro příslušníky velící. Především byli příslušníci připravováni politicky, služebně a vojensky. Zrušená ženská káznice posloužila v letech 1950- 1955 jako školící středisko.

V roce 1953 bylo Vězeňství usnesením vlády č. 206/1952 Sb. převedeno z ministerstva spravedlnosti do ministerstva národní bezpečnosti a později pod ministerstvo vnitra po zániku ministerstva národní bezpečnosti. Díky působení Sovětského svazu byly z Českého vězeňství odstraněny humanistické prvky. Správu národních zařízení vedl sovětský poradce Ponomarenka. Byl zaveden tzv. třídní výkon

trestu, který nahrával do karet pachatelům, jenž byli za dobře s nastoleným systémem. Odborná příprava příslušníků byla obdobná jako do této doby. Do osnov byla zařazena opět politická, vojenská, služební a fyzická příprava. Zejména politická příprava se zdála jako velice důležitá. Od roku 1956 do roku 1962 byla odborná příprava realizována v klášteře sv. Jana pod Skálou u Berouna. Byly vytvořeny tzv. kádrové rezervy, jež umožňovaly některým příslušníkům se vzdělávat i nadále v rámci školního systému, kvůli kariérním postupům.

V roce 1965 byl vydán důležitý zákon č. 59/1965 Sb., jež upravoval výkon trestu odnětí svobody. Tento zákon byl charakterizován jako významný mezník a byl charakterizován jako první poválečná reforma. Zákon pamatoval i na nové složení zaměstnanců. Do věznic byli přijímáni lidé na posty psychologů, pedagogů, vychovatelů, speciálních pedagogů, učitelů a sociálních pedagogů. Lidé, jež zastávali tyto funkce, měli středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání. Zákon č. 59/1965 Sb. vycházel z představ OSN. V roce 1968 přešel Sbor nápravné výchovy z resortu Ministerstva Vnitra do resortu Ministerstva spravedlnosti. Služební poměr byl uzavírán podle služebního zákona SNB. Příslušníci, kteří nastupovali v letech 1970-1980, absolvovali odbornou přípravu v Ostrově nad Ohří v areálu střední praporčické školy. Základní odborná příprava trvala 7 týdnů. Byla v nich vyučována politická příprava, zahrnující základy marxismu a leninismu, dále pak byla do osnov zahrnuta odborná příprava, která obsahovala právo, výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a služební přípravu. Nedílnou součástí výuky byla bojová a fyzická příprava.

V roce 1980 byla přestěhována střední odborná škola sboru nápravné výchovy do Brněnského areálu bývalého hornického učiliště. Areál byl taktéž využíván pro příslušníky, kteří absolvovali základní odbornou přípravu. O dva roky později v roce 1982 byla opět Střední praporčická škola přestěhována, a to do areálu, který se nacházel v Brně Bohunicích. Byla zde zřízena katedra SNB, kterou vedl pplk. Oldřich Kafka. Zde probíhala výuka příslušníků až do roku 1989. Vysokoškolské vzdělání pro příslušníky VS ČR v 70. a 80. letech zajišťovala vysoká škola SNB.

Obr. 1 Slavnostní vyřazení příslušníků základní odborné přípravy 1984 Brno Bohunice

Po roce 1989 procházeli uniformovaní zaměstnanci věznic prověrkami, kterými měla být odhalena způsobilost jednotlivců k výkonu služby. Celý vězeňský systém poznamenala rozsáhlá reforma, která se orientovala na požadavky Evropského vězeňství. Depolitizace, zcivilnění některých dříve uniformovaných míst, a převedení některých kompetencí na nižší celky, byly hlavní body nového vězeňství. Dále se pak systém navracel zpět k humanizaci. I vzdělávací systém byl poznamenán změnami. Musel reagovat na nové potřeby vězeňství. V roce 1992 byla v Brněnských Bohunicích zrušena katedra SNV, ale zároveň byl zřízen Institut vzdělávání SNV. V čela stanul mjr. Ján Lázar. Úkol vězeňství byl jasný. Produkce nových příslušníků byla nutná, protože po prověrkách bylo nuceno odejít zhruba 400 příslušníků a dalších 1000 odešlo z jiných důvodů. Nejen produkce nových zaměstnanců, ale i rekvalifikace stávajících byl dalším úkolem. 1.1. 1993 vstoupil v účinnost nový zákon č. 555/1992 Sb o Vězeňské službě a justiční strážní ČR. Personál byl rozdělen na vězeňskou stráž, justiční stráž a správní službu. Vzdělávací systém musel reagovat na nová specifika a rozdělení zaměstnanců. Podle pracovního zařazení byly vypracovány i odpovídající osnovy kurzů. Do systému bylo zařazeno 5 kurzů, které se zaměřovaly na:

- A - strážní a eskortní služba
- B – dozorcí ve výkonu vazby a trestu
- C – justiční stráž
- D – specialisté správní služby
- E – administrativní strážní služby

Výuka základního kurzu typu A se zaměřovala především na služební přípravu, která byla realizovaná dle specifických zákonů. Dalším cílem přípravy nových příslušníků bylo praktické nasazování donucovacích prostředků a fyzická příprava. Pro rozšíření obzorů byly zařazeny vedle služebních i humanitní předměty, jako pedagogika, sociologie a psychologie.

Základní kurz typu B byl více zaměřen na praktické využití pedagogiky a psychologii v praxi. Dále se výuka orientovala na práci s výpočetní technikou, jež se stávala čím dál více důležitější, v některých případech až nezbytnou.

Nejen teoretickou, ale i praktickou částí museli projít příslušníci, jež absolvovali kurzy typu A a B. Praktická část byla rozdělena na 2 části. První byla realizována v kmenové věznici po příjmu. Hlavním úkolem bylo seznámit nové zaměstnance se všemi pracovišti. Druhá část byla realizována v jiných věznicích. Měla formu stáže.

Základní kurz typu C byl pro příslušníky justiční stráže. Tato nová specifická práce vyžadovala i jiné metody. Kurz byl realizován jako odborná stáž, jež byla realizována na Krajském soudě v Brně.

Nástupní kurz typu D a E byl pro zaměstnance se středoškolským a vysokoškolským vzděláním. Osnovy se zaměřovaly na výuku právních předpisů, jež upravovaly činnost VS ČR. Další cíl byl výcvik sociálních aktivit k usnadnění adaptace na vězeňské prostředí. Výpočetní technika a specifické programy byly dalším předmětem výuky.

Pamatováno bylo i na pokračování dalšího studie zaměstnanců, jehož úkolem mělo být zvýšení kvalifikace a rozšíření obzorů. Forma realizace byla dálková, postgraduální a doktorantská.

Rekvalifikační kurzy v této době měly za úkol změnit chování a přístup zaměstnanců, jelikož vězeňství směřovalo k humanizaci. V souvislosti s humanizací bylo třeba změnit systém používání represivních prostředků. Dalším důležitým cílem byla změna řízení vazebních věznic a věznic pro výkon trestu odnětí svobody. Hlavní důraz byl kladen na praktické využití.

Odborná a profesionální úroveň zaměstnanců byla zajištěna rozšiřujícím studiem. Cílem vězeňství byla pružná reakce na potřeby celého systému. Aby byl vývoj rychlejší a kvalitnější, bylo zapotřebí spolupracovat s vysokými školami, profesními komorami a komerčními vzdělávacími zařízeními.

V roce 1993 byl vydán organizační řád Institutu vzdělávání VS ČR. Institut byl organizačně rozdělen na sekretariát, ekonomický úsek, studijní a učitelský sbor. Koncem roku 1994 pokračovala výuka zaměstnanců ve Stráži pod Ralskem, kde absolvovalo kurz 90 nových příslušníků. Situace byla zprvu složitá. Prostory pro výuku byly pronajaty od místní základní školy. Společnost DIAMO poskytla ubytovnu a jídelnu. Složení kantorského sboru bylo zprvu velice členité. Kantoři byli z GŘ VS ČR. Dále zde působili vyučující z blízkých věznic, jež měli příslušnou kvalifikaci. Dokonce i externí učitelé působili v Institutu vzdělávání.

Nařízením ministerstva spravedlnosti č. 3/1996 bylo školící středisko VS ČR oficiálně otevřeno ve Stráži pod Ralskem. Dále bylo zřízeno vzdělávací středisko v Kroměříži. Do funkce ředitele školy ve Stráži pod Ralskem byl jmenován plk. PhDr. Miloslav Jůzl. Jeho zástupci se staly JUDr. Oldřich Horna a Ing. Libor Matieska, později JUDr. Jaroslav Holý.

Od roku 1996 se vzdělávání stále vyvíjelo. Z počátku byl jako největší problém nabrat více nových a kvalitních učitelů. Kantoři, jež vyučovali služební předměty, byli pracovníci věznic. Měli za sebou praxi a bohaté zkušenosti. To zajišťovalo posluchačům kurzů nejen specifické teoretické informace, ale následné využití těchto informací v praxi. Pro výuku humanitních předmětů se využívali učitelé z civilního sektoru, jež neměli v drtivé většině zkušenosti z vězeňským prostředím, ale ve svém oboru byli způsobilí. Díky značným personálním obměnám zaměstnanců ve věznicích nestačily kapacity Institutu vzdělávání na nápor nových příslušníků. Proto musely vypomoci věznice Praha-Pankrác, Brno a Heřmanice, kde probíhala také výuka. Intenzivní výuka byla zkrácena z původních 3 měsíců na 7 týdnů. Praxe probíhala v kmenových věznicích. Dokonce se sloučily

Obr.2 Předávání osvědčení o způsobilosti příslušníkům 2005

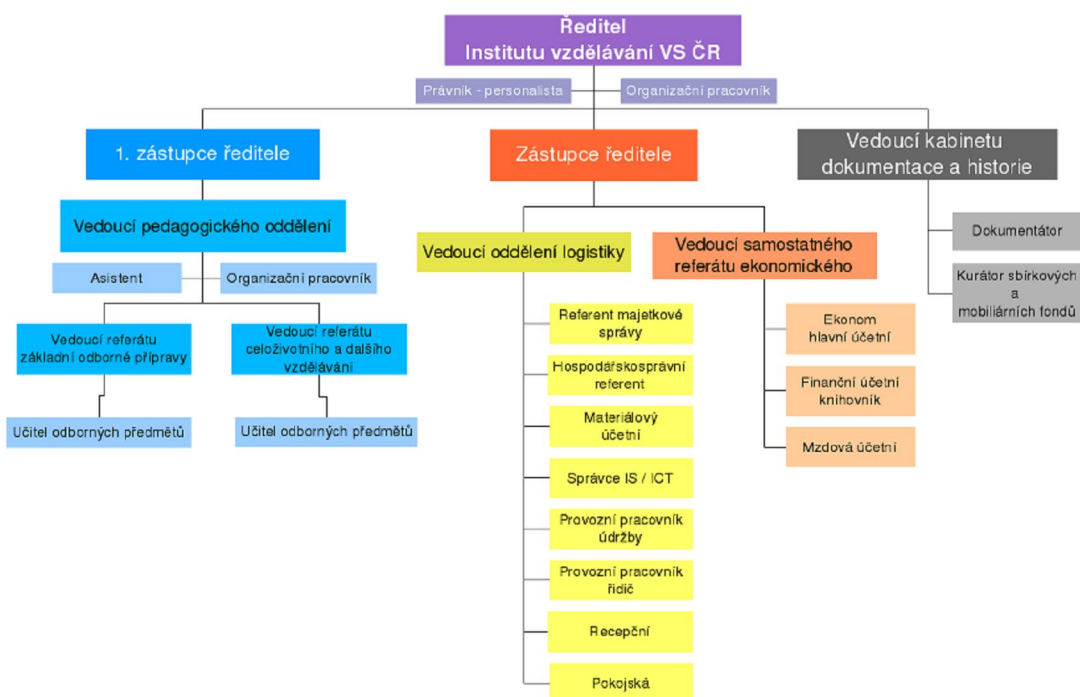
i kurzy. Původně, jak již bylo zmíněno, byly nástupní kurzy rozděleny dle zařazení na A,B,C. Nyní se tyto kurzy sloučily na kurz C bez rozdílu služebního zařazení. S nedostatkem kapacity byla nutnost najít jiné prostory, jež by byly větší a zároveň by splňovaly požadavky VS na kvalitnější edukaci. Na podzim 1998 zahájil Metrostav výstavbu nového školského areálu, jež byl dostaven za 2 roky U velkého Horeckého rybníka ve Stráži pod Ralskem. Objekt splňoval veškeré požadavky. Bylo zde pamatováno i na fyzickou přípravu příslušníku, kterou mohla zlepšit např. posilovna nebo učebna Dojo, která složila ve vyučovacích hodinách pro výcvik sebeobrany. V roce 2000 bylo rozhodnuto Ministerstvem spravedlnosti, že prostory školy bude využívat i Justiční akademie. V roce 2006 po odchodu plk. PhDr. Jůzla se stal novým ředitelem Institutu vzdělávání dosavadní zástupce plk. JUDr. Oldřich Horna. Na místo I. zástupce ředitele byl ustanoven Bořivoj Malát, jež působil ve škole jako vyučující služebních předmětů. Zástupcem pro vědeckovýzkumnou činnost byl PhDr. Jan Pachman.

Budoucnost se mění v přítomnost a přítomnost se stává minulostí. Tím bych chtěl naznačit, že vzdělávací systém Vězeňské služby ČR se neustále vyvíjí a mění podle aktuálních potřeb celého systému. Některé osvědčené prvky zůstávají, jiné, staré, či neplatné jsou vyřazené a místo nich jsou nahrazeny a vyučovány nové. Časem zjistíme jestli kvalitnější či nikoli.

Obr. 3-4 Porovnání nástupního kurzu příslušníků v roce 1984 Brno Bohunice a 2005 Institut vzdělání ve Stráži pod Ralskem

Obr. 5 Rozdělení oddělení Institutu vzdělání ve Stráži pod Ralskem

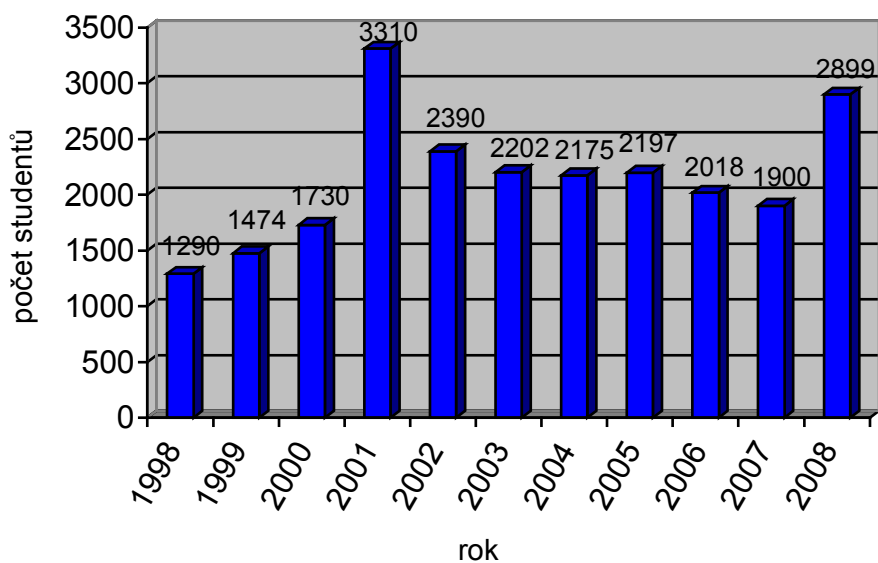
Zdroj: www.ivvs.cz

Tab. 1 Celkový přehled vzdělávacích aktivit v Institutu vzdělání VS ČR v roce 2008

	Nastoupilo	Ukončilo	Neukončilo	Pokračuje
Základní odborná příprava - A	582	574	6	0
Základní odborná příprava - B	99	92	7	0
Nástupní školení – I	101	101	0	0
Specializační kurzy a školení	2117	1952	14	151
Celkem	2899	2719	27	151

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

Obr. 6 Grafický přehled počtu proškolených studentů v IVVS ve školním roce 1997 – 2008

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

2 Vzdělávání příslušníků Vězeňské služby České republiky

V této kapitole se budu zabývat přípravným obdobím před nástupem příslušníků do základní odborné přípravy, nástupem, jejím průběhem, náplní, účelem této kvalifikace a jejím zakončením služební zkouškou, která je nezbytná pro zařazení do služebního poměru na dobu neurčitou, neboť je jednou z podmínek stanovených v zákoně č. 361/2003 Sb. pro zařazení do služebního poměru.

2.1 Období před nástupem do základní odborné přípravy

Přípravné období předchází nástupu do základní odborné přípravy, příslušník se tedy musí seznámit se zásadami nošení stejnokroje a dalších doplňků výstroje, takzvanou ústrojovou kázní. Toto určuje NGR č. 36/2006 o stejnokrojích příslušníků VS ČR. Dále je poučen o zásadách chování a zdravení nadřízených. Tyto zásady se řídí podle NGR č. 74/2007, kterým se upravují pravidla vystupování a pořadové přípravy ve VS ČR.

Ještě před tím, než bude příslušník odvelen do kurzu základní odborné přípravy typu A musí zvládnout některé základní dovednosti a návyky:

- Orientace v právním řádu ČR.
- Ovládání právních norem upravujících činnost Vězeňské služby České republiky. Zejména se jedná o zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní ČR, zákonem č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody, Zákonem č. 345/1999 Sb., podle kterého se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody. Zákonem č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, vyhláška MS č. 109/1994, podle níž se vydává řád výkonu vazby. NGR č. 11/2006 o vězeňské s justiční strážní, NGR č. 26/2006, který stanoví úkoly občanských zaměstnanců a příslušníků VS ČR při výkonu trestu odnětí svobody, NGR č. 44/2006 určujícím úkoly občanských zaměstnanců při výkonu vazby.
- Porozumění mezinárodním úmluvám a pravidlům zacházení s vězni.

- Dodržování práv osob ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody a dodržování těchto práv.
- Seznámení se s novodobými trendy vězeňství a metodách práce s odsouzenými nebo obviněnými.
- Využití v praxi psychologické a pedagogické vzdělání, základní etické zásady a pravidla kulturního chování při práci s obviněnými nebo odsouzenými.
- Dodržování zásad profesní etiky při práci s vězňenými osobami, zaměstnanci a veřejností.
- Dobré komunikační schopnosti a kreativní myšlení.

Za zcela základní je považováno, že se příslušník seznámí se střelnými zbraněmi, které využívá vězeňská stráž při výkonu služby v dané věznici. Návčik bezpečné manipulace se zbraněmi, jejich správné použití, teorie střelby a samotné střelby jsou v organizačních jednotkách prováděny pod dohledem zástupce vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže (tzv. bojaře). K prvotním návčikům slouží trenažéry, na kterých si příslušníci nejprve cvičí správný postoj, zamíření a střelbu na terč. Poté se přejde ke střelbám na střelnici. Důležité je i znát a mít přehled o všech donucovacích prostředcích, zásadách jejich použití a znát vše potřebné, co musí příslušník provést po použití donucovacích prostředků. Toto je upraveno zákonem č. 555/1992 Sb. Dále se musí seznámit se spojovací a signálně zabezpečující technikou.

Dalším důležitým faktorem je seznámení nově nastupujících s věznicí. Příslušník by měl mít představu o velikosti dané organizační jednotky, o rozmístění jednotlivých stanovišť a oddělení v objektu. V rámci prvotní teoretické přípravy se také dozví něco o slabých místech ve věznici, aby v případné vyhlášení některých krycích hesel, byli schopni adekvátně reagovat na vzniklou situaci a plnit přesně pokyny svých nadřízených.

Před nástupem do základní odborné přípravy je příslušník velen na všechna strážní a dozorčí stanoviště. Zúčastňuje se rozdělení, podílí se na jednotlivých úkonech, jako je dohled na vycházkovém dvoře, účast na provádění prohlídek, účast při návštěvách odsouzených, doprovody motorových vozidel, podílí se i na dozoru nad úklidem v areálu věznice a jsou také zařazeni k eskortní službě. V neposlední řadě si i vyzkouší práci justiční stráže. Toto vše se provádí pod dohledem příslušníků, kteří již mají po základní odborné přípravě. Kam a kdy bude příslušník naven na řízenou praxi určuje lektor instruktor celoživotního vzdělávání příslušné věznice po domluvě

s vedoucími daných oddělení. Pod vedením lektora instruktora pro celoživotní vzdělávání se také učí, jak správně vyplňovat služební a jiné záznamy, se kterými se bude po dobu své aktivní služby setkávat.

Myslím si, že období, které předchází před základní odbornou přípravu typu – A, je velice důležité. Kvalitní příprava příslušníků v organizačních jednotkách se později promítne a odrazí v lepších znalostech některých témat, jež jsou předmětem osnov Institutu vzdělání.

2.2 Základní odborná příprava příslušníků – A

Kurz základní odborné přípravy typu – A je vstupní a zároveň povinný pro všechny nově přichozí příslušníky do Vězeňské služby České Republiky. Je realizován Institutem vzdělávání ve Stráži pod Ralskem. Na konci čeká na absolventa služební zkouška.

Všestranná příprava a první profesní orientace je hlavní doménou nástupního kurzu. Výuka je zaměřena tak, aby student získal přehled, orientoval se v zákonech, předpisech, nařízeních upravujících výkon služby, ale zároveň si uvědomoval také psychologické, výchovné a etické aspekty výkonu služby.¹

Předměty, jež jsou zahrnuty do osnov a vyučovány Institutem vzdělávání, můžeme rozdělit na služební a humanitní předměty. Mezi služební předměty můžeme zařadit např.: výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody, služební příprava, pořadová příprava, speciální příprava, základy sebeobrany, modelové situace. Do humanitních předmětů se řadí např.: právo, psychologie, pedagogika, profesní etika, přednášky o drogách a ekologii. Aby se příslušníci seznámili lépe s historií vězeňství mají v osnovách zařazenou exkurzi do Pražské vazební věznice Pankrác, kde se nachází památník.

Při výuce předmětů se klade velký důraz na dodržování zákonnosti, neboť každý příslušník musí vědět, jaké jsou jeho povinnosti a úkoly. Dále musí znát předpisy, které upravují výkon trestu a výkon vazby. S těmito předpisy jsou spjata práva a povinnosti odsouzených.

Základní odborná příprava se dělí do dvou částí. První část je realizována Institutem vzdělávání v podobě teoretické přípravy na výkon služby. Tato část je shrnuta

¹ Projekt Základní odborná příprava příslušníků – A. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem

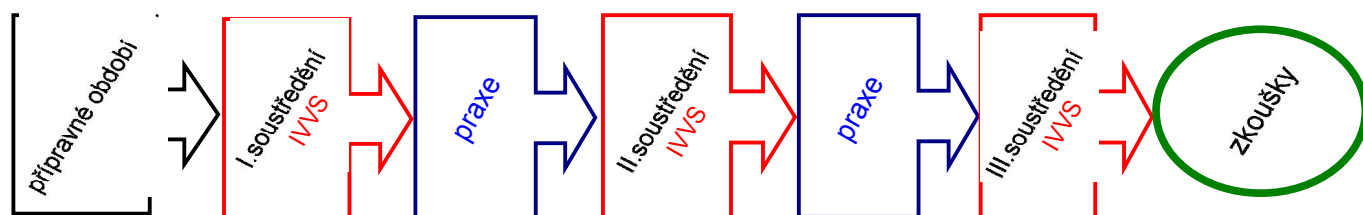
do tří soustředění. První soustředění trvá pět týdnů. Délka druhého a třetího soustředění je čtyři týdny, přičemž na konci třetího soustředění proběhnou závěrečné zkoušky. Druhou částí je tzv. praxe, kdy je příslušník po prvním a druhém soustředění poslán zpět ke své organizační jednotce, aby si vyzkoušel nabyté vědomosti v praxi.

Tab. 2 Časový přehled základní odborné přípravy pro příslušníky VS ČR

	1.soustředění IVVS	Praxe	2.soustředění IVVS	Praxe	3.soustředění IVVS
Počet týdnů	5	cca 8	4	cca 8	4
Vyučovací hod.	170	-	150	-	110

Zdroj: Projekt Základní odborná příprava příslušníků – A

Obr. 7 Schéma vstupního vzdělání příslušníků vězeňské a justiční stráže

2.2.1 Teoretická příprava

Již v předešlé kapitole byly nastíněny části základní odborné přípravy typu - A. V této kapitole bude podrobněji popsána teoretická část, která je realizovaná Institutem vzdělání VS ČR formou 3 soustředění.

První soustředění:

Navazuje na přípravné období, kdy se příslušník pod vedením lektora instruktora pro celoživotního vzdělávání seznamuje s novým prostředím a jsou mu poskytnuty základní informace o jeho novém působišti. Pro první soustředění je charakteristické, že výuka probíhá především formou praktických nácviků a částečně i přednášek z oblasti služebních předmětů. Cílem této činnosti je, aby po skončení prvního soustředění, mohlo dojít k praktickému procvičování nabytých vědomostí a dovedností v organizačních jednotkách.

V prvním soustředění se klade také mimo jiné důraz na pořadovou přípravu, kde se příslušníci učí vojenskému vystupování a zdvořilosti, např. (postoj, pochod, pochod ve tvaru, povelové techniky, správné zahlášení se nadřízenému). Myslím si, že tento předmět je v osnovách Institutu právem, jelikož byla zrušena základní vojenská služba. Někteří nově nastupující příslušníci nemají díky této skutečnosti žádnou vojenskou průpravu. Jako další velmi důležitý předmět se jeví speciální příprava. V tomto předmětu se příslušníci učí základní manipulaci se zbraněmi, jež VS ČR disponuje. To proto, aby po ukončení prvního soustředění mohli obdržet osvědčení o proškolení, že mohou sloužit se zbraněmi, v případech uvedených v zákoně č. 555/1992 Sb. § 18 je mohli použít.

Hodiny služební přípravy se zejména zaměřují na zákon č. 555/1992 Sb. (použití

Obr. 8 Výuka služebních předmětů v institutu vzdělávání -
Stráž pod Ralskem

střelné zbraně, donucovací prostředky, povinnosti příslušníka po použití střelné zbraně a donucovacích prostředků, omezení při použití střelné zbraně a donucovacích prostředků, povinnosti a oprávnění příslušníka). Další velmi důležitá literatura pro výkon služby je

NGŘ č.11/06 o vězeňské a justiční stráž.

Zde je pro příslušníka celá řada paragrafů např. paragrafy upravující eskorty, výkon strážní služby, výkon služby justiční strážce, prohlídky, nabíjení a vybíjení zbraní. Ve

výuce služební přípravy se také probírá vyhotovení záznamu o použití donucovacích prostředků.

Předmět výkon trestu odnětí svobody nejprve seznámí příslušníky s historií vězeňství. Od historie se plynule přejde k současnosti, a to na právní úpravu výkonu trestu odnětí svobody, účel trestu a základní zásady VTOS, práva a povinnosti odsouzených, povinnosti dozorce na ubytovně odsouzených.

Obr. 9 Příslušníci při hodinách sebeobrany

V předmětu výkonu vazby se obeznámí nejprve s právní úpravou. Dozví se, co je to např. trestní stíhání, trestní řízení, účely výkonu vazby, důvody vazby, realizace výkonu vazby, zásady výkonu vazby, přijímání a propouštění obviněných. Podrobně se také probírá vnitřní řád, zacházení s obviněnými, vyřizování a ukládání kázeňských trestů.

Základy sebeobrany je ryze praktický předmět. Účelem je, aby se příslušník dokázal účelně ubránit a zakročit dle zákona proti fyzickým útokům ze strany odsouzených a obviněných. Je důležité, aby každý příslušník věděl, co má v té či oné situaci dělat. V hodinách se probírají například: pády, obrana proti aktivnímu a pasivnímu odporu pomocí hmatů a chvatů, úderové techniky, kopů, obrana proti útokům vedených chladnými nebo střelnými zbraněmi.

Posledním předmětem, z řady služebních, jsou modelové situace. Už název napovídá o tom, že vyučující navozují různé situace, které se mohou v reálném „služebním životě“ přihodit. Mezi základní situace se řadí poutání a vyvádění odsouzených nebo obviněných z cely. Samotné poutání nebo vyvádění vypadá celkem jednoduše, když se nikdo nespírá nebo vás neohrožuje. Proto učitel předem figurantovi nastíní jeho úlohu. Jde o to, aby figurant dostal příslušníky do stresu a zátěžové situace. Příslušníci musí zareagovat a nějakým způsobem ji vyřešit zákonným způsobem. Přitom je vše nahráváno na kameru, protože si později sedne celá třída k televizi a rozebírá celou situaci s pedagogy, kteří jim říkají, co bylo a nebylo správné, protože nikdo není neomylný a žádný učený z nebe nespadl. Každý jedinec reaguje při zátěžových situacích jinak. Domnívám se, že tento předmět je velmi přínosný pro příslušníky, jelikož každý zjistil, co v něm je a jak se zachová.

Dále se v Institutu vyučují předměty, které patří do skupiny humanitních. Do této skupiny náleží bezesporu právo. Je důležité, aby se studenti seznámili se základními právními pojmy. Dále se seznámí se základy Ústavního práva, Listinou práv a svobod, aplikací základních lidských práv a svobod ve vězeňských podmínkách. Také je pamatováno na základy občanského a pracovního práva, s tím je spojeno srovnávání pracovního a služebního poměru.

Přednášky z psychologie a pedagogiky jsou zaměřeny zejména na to, aby příslušníci získali základní informace, které se jim můžou později v praxi hodit. Psychologie je zaměřena např. na: typologii osobnosti, osobnost, rysy osobnosti, sebehodnocení, sebereflexe, sebepoznání, socializace, poruchy socializace, adaptace. Nedílnou součástí tohoto předmětu je rozbor davu a úlohy jedince v něm. Pedagogika je zaměřena nejprve na obecnou pedagogiku. Dále je věnovaná dost velká pozornost speciální pedagogice, teorii výchovy a péči o osoby s psychickými poruchami, protože ne každá osoba ve výkonu trestu je psychicky narušena.

Každý příslušník by měl mít dekorum, které by si měl při službě zachovávat a držet se jej i mimo službu. Proto je profesní etika zařazena do osnov, aby osvětlila co je dekorum, profesionalita, etický kodex, kodex profesní etiky.

Druhé soustředění:

Po osmi týdnech praxe se příslušníci opět vracejí do lavic Institutu vzdělání ve Stráži pod Ralskem, aby pokračovali v druhém soustředění, na jehož začátku proběhne vyhodnocení plnění plánu praktické přípravy. Pro toto soustředění je charakteristické prohlubování již známých znalostí a dovedností. To vše se koná formou opakování, cvičení a seminářů. Příslušníci absolvují také exkurzi do památníku vězeňství, který se nachází v pražské vazební věznici Pankrác. Součástí výuky je i návštěva etopedického zařízení v Hamru a Chrastavě.

Třetí soustředění:

Tato část je chápána jako prostor pro procvičení a upevnění již získaných teoretických poznatků i praktických dovedností. Výuka je ukončena závěrečnou klasifikací v jednotlivých předmětech. Závěr tohoto soustředění, jakož i ukončení celé

základní odborné přípravy, je komplexním prověřením teoretických znalostí a praktických služebních dovedností formou komisionální závěrečné zkoušky.²

Statistické údaje a hodinové dotace:

Tab. 3 Počet příslušníků povolání v roce 2008 do kurzu základní odborné přípravy typů – A

	Strážný	Dozorce	Justiční stráž	Ostatní	Celkem
Muži	400	57	60	5	522
Ženy	33	5	21	1	60
Doběh kurzu 07	---	---	---	---	143
Celkem	433	62	81	6	725

725 příslušníků bylo povoláno do nástupního kurzu typů - A. 8 studentů ukončilo služební poměr ve Vězeňské službě České republiky během kurzu.

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

Tab. 4 Hodinové dotace předmětů vyučovaných Institutem vzdělání ve Stráži pod Ralskem

Hodinové dotace				
	1. soustředění	2. soustředění	3. soustředění	Celkem
Třídnická hodina	2	2	2	6 hod.
Služební předměty	122	98	60	280 hod.
Humanitní předměty	50	42	42	134 hod.
Celkem	174	142	104	420 hod.

Zdroj: Projekt Základní odborná příprava příslušníků – A

² Projekt Základní odborná příprava příslušníků – A. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem

Tab. 5 Hodinové dotace služebních předmětů

Služební předměty				
	1. soustředění	2. soustředění	3. soustředění	Celkem
Pořadová příprava	18 hod.	12 hod.	--	30 hod.
Služební příprava	28 hod.	18 hod.	12 hod.	58 hod.
Výkon trestu odnětí svobody	14 hod.	12 hod.	8 hod.	34 hod.
Výkon vazby	8 hod.	6 hod.	6 hod.	20 hod.
Speciální příprava	28 hod.	12 hod.	2 hod.	46 hod.
Základy sebeobrany	18 hod.	22 hod.	20 hod.	60 hod.
Modelové situace	8 hod.	8 hod.	8 hod.	24 hod.
Exkurze Památník Praha-Pankrác	--	8 hod.	--	8 hod.

Zdroj: Projekt Základní odborná příprava příslušníků – A

Tab. 6 Hodinové dotace služebních předmětů

Humanitní předměty				
	1. soustředění	2. soustředění	3. soustředění	Celkem
Právo	16 hod.	14 hod.	16 hod.	46 hod.
Psychologie	14 hod.	10 hod.	10 hod.	34 hod.
Pedagogika	12 hod.	12 hod.	6 hod.	30 hod.
Profesní etika	8 hod.	6 hod.	6 hod.	20 hod.
Přednáška – ekologie	--	--	2 hod.	2 hod.
Přednáška - drogy	--	--	2 hod.	2 hod.

Zdroj: Projekt Základní odborná příprava příslušníků – A

2.2.2 Praktická příprava

Je období mezi soustředěními, kdy jsou příslušníci vysláni zpět do svých organizačních jednotek, kde si procvičují nabyté vědomosti v praxi. Za praktickou přípravu je zodpovědný lektor instruktor pro celoživotní vzdělávání nebo jiný pověřený pracovník, který ve spolupráci s Institutem vzdělání zpracovává plány pro jednotlivá soustředění praktické přípravy. Plány podrobně popisují činnost, kterou bude příslušník vykonávat po dobu, kdy je ve věznici. Seznámí se s problematikou strážní služby vězeňské i justiční stráže. Je vyslán na oddělení výkonu trestu, kde slouží jako dozorce. Praktickou přípravu zakončí opět lektor instruktor pro celoživotní vzdělávání, kdy vyhodnotí průběh a klasifikuje.

2.2.3 Zkoušky

Vyvrcholením základní odborné přípravy typu A jsou zkoušky. Příslušníci předstupují před komisí složenou z předsedy komise a dvou zkoušejících. Tahají si otázky, jež musí zodpovědět, aby zdárně složili zkoušku. Po vytažení otázek se odeberou na tzv. potítko, kde je studentům dán čas, aby si připravili písemně odpověď. Po 10 minutách jsou přizváni k vykonání zkoušky. Zhruba za 10 minut ukončí komise

Obr. 10 Příslušníci společně se členy komise po absolvování zkoušek

zkoušku. Jakmile je vyzkoušena celá třída, je komisí vyhlášeno hodnocení. Po té následuje slavnostní předávání osvědčení, jež opravňuje příslušníky vykonávat plnohodnotně svou funkci. Osvědčení je uvedeno v příloze č. 1.

2.3 Přechodné období

Dá se říci, že přechodné období je doba, na kterou se zkrátí kurz základní odborné přípravy. Toto je z důvodů nedostatku lidí, kteří slouží ve služebním poměru. Generální ředitel Vězeňské služby České republiky má možnost zkrátit dobu nástupního kurzu jen na nezbytnou dobu. Kurz není pak rozdělen do 3 soustředění a 2 praxí. Ale např. 2 soustředění a jedné praxe, přičemž soustředění bývá v součtu o něco málo kratší než-li normálně, tzn., že je hodinová dotace kratší. V žádném případě však neznamená, že příslušníci přijdou o nějaké informace. Všechno učivo musí být odučeno jak je předepsáno v osnovách základní odborné přípravy. Přednášky jsou tak více vyčerpávající.

2.4 Služební zkouška

Každý příslušník, který dnes nastoupí k ozbrojenému sboru, jež se řídí zákonem č. 361/2003 Sb., je ve služebním poměru na dobu určitou a to do té chvíle, dokud nevykoná služební zkoušku, která na něho čeká po 3 letech služby. Obsah, průběh a hodnocení zkoušky je v Nařízení vlády 506/2004 Sb., jehož účinnost byla stanovena k 1.1.2007. Z tohoto pohledu se dá konstatovat, že služební zkouška je ve vzdělávacím systému poměrně krátce a pro příslušníky novinkou. Proto, aby příslušník mohl být připuštěn ke zkoušce, musí úspěšně absolvovat kurz základní odborné přípravy typu – A.

Organizace služební zkoušky ve VS ČR je zajištěna Institutem vzdělávání ve Stráži pod Ralskem a upravena nařízením generálního ředitele č. 91/2006. Všichni příslušníci, kteří mají vykonat služební zkoušku, jsou povoláni rozhodnutím ředitele Institutu vzdělávání VS ČR. V inkriminovaný den jsou příslušníci shromážděni v aule institutu, kde je přivítá ředitel nebo jeho zástupce. Poté dostanou informace o průběhu zkoušky a je jim představena komise, jež se skládá ze tří členů. Předsedou komise je ředitel některé organizační jednotky. Zkoušející jsou určeni z řad učitelů služebních předmětů v institutu. Zkouška se skládá ze tří částí a to písemné, ústní a praktické.

V písemné části na příslušníky čeká test, který se skládá z 24 otázek, přičemž musejí odpovědět správně alespoň na $\frac{3}{4}$ v limitu 60min, aby byli úspěšní. Okruhy,

jejichž otázky v testu jsou rozděleny do osmi témat dané nařízením vlády č. 506/2004 Sb.

Jsou to:

1. ÚSTAVNÍ POŘÁDEK ČESKÉ REPUBLIKY

- a) právní síla ústavních předpisů,
- b) moc zákonodárná, výkonná a soudní,
- c) rozbor základních lidských práv a svobod významných pro činnost příslušníků bezpečnostních sborů a
- d) ochrana základních lidských práv a svobod z hlediska mezinárodního a vnitrostátního.

2. SLUŽEBNÍ POMĚR PŘÍSLUŠNÍKŮ BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

- a) vznik, změna a skončení služebního poměru,
- b) základní povinnosti příslušníka a omezení jeho některých práv,
- c) kázeňské odměny a kázeňské tresty,
- d) úprava doby služby, služební pohotovosti a doby odpočinku,
- e) povinnosti v oblasti péče o příslušníky,
- f) podmínky výkonu služby,
- h) práva a povinnosti příslušníka
- k) náhrada škody.

3. INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM A KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

- a) použití integrovaného záchranného systému,
- b) složky integrovaného záchranného systému,
- c) operační a informační střediska integrovaného záchranného systému,
- d) zásady koordinace složek integrovaného záchranného systému,
- e) bezpečnostní systém České republiky a
- f) principy krizového řízení.

4. TRESTNĚ PRÁVNÍ A SPRÁVNÍ ODPOVĚDNOST

- a) základy trestní odpovědnosti, zánik trestnosti a trestu,
- b) skutková podstata trestných činů proti republice, trestných činů veřejných činitelů, trestných činů úplatkářství, zločinného spolčení, neoprávněného nakládání s osobními údaji, neuposlechnutí rozkazu, násilí vůči nadřízenému, porušování povinnosti strážní služby, porušování povinností dozorcí služby a porušování služebních povinností,
- c) základní zásady trestního řízení,
- d) zajišťovací úkony v trestním řízení,
- e) základní pravidla správního řízení, zahájení správního řízení, přerušení správního řízení, náležitosti rozhodnutí, právní moc a vykonatelnost rozhodnutí, řádné a mimořádné opravné prostředky a
- f) pojem přestupku, zavinění, pachatel přestupku, poškozený a zánik odpovědnosti za přestupek.

5. OCHRANA UTAJOVANÝCH INFORMACÍ

- a) utajované informace a
- b) povinnosti při ochraně utajovaných informací.

6. OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

práva a povinnosti při zpracování osobních údajů.

7. ZÁKLADNÍ ZNALOSTI O EVROPSKÉ UNII

- a) základní principy Evropské unie,
- b) členění orgánů Evropské unie a jejich úkoly,
- c) význam Schengenské dohody a
- d) formy policejní a justiční spolupráce v Evropské unii.

8. ZÁKLADNÍ ZNALOSTI ZÁSAD PRVNÍ POMOCI PŘI

- a) selhání základních životních funkcí,
- b) zevním krvácení,
- c) zlomeninách,
- d) poškození zraku,
- e) šoku,
- f) intoxikaci a
- g) popálení a poleptání.

V ústní části zkoušky se ověřují znalosti z právních předpisů a služebních předpisů upravující postupy a činnost příslušníka, jimiž je charakterizováno služební místo, na které je příslušník ustanoven v době konání služební zkoušky a znalosti poskytování první pomoci. Není-li příslušník ustanoven na služebním místě, ověřují se jeho znalosti uvedené ve větě první potřebné pro výkon služby na služebním místě, na které byl naposledy ustanoven.³

³ Nařízení vlády č. 506/2004 Sb. ze dne 1. září 2004, kterým se stanoví způsob přípravy na služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení

Obr. 11 Příslušník při skládání závěrečné zkoušky

Příslušník si vylosuje 3 otázky z 30 stanovených souborů. V první otázce se prokazují znalosti především ze zákona č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráži a NGRŽ č. 43/2006 o hlášení mimořádných událostí. Druhý soubor otázek je specifický pro funkci, jež příslušník v danou dobu vykonává.

Dělí se na otázky: dozorčí, strážní a strážní justiční stráže. Každá funkce má svoje charakteristické požadavky na znalosti např.: u strážného je kladen veliký důraz na znalost paragrafů souvisejících ze strážní službou podle NGRŽ č. 11/06. Třetí část je část praktická, kde příslušník prokazuje praktické znalosti z výkonu služby. Na přípravu tří otázek je dán časový limit 30 minut. Stejná doba je příslušníkovi vyměřena na ústní zkoušku, která následuje po písemné přípravě. Doba se může prodloužit a to podle náročnosti praktické otázky. Příslušník musí prokázat vědomosti, dovednosti a návyky, aby komise nabyla přesvědčení, že příslušník je způsobilý vykonávat svou práci a hodnotila jej kladně.

Průběh celé zkoušky je zapsán do protokolu, který je uveden v příloze č. 2. Písemná, ústní i praktická zkouška se hodnotí každá zvlášť a to výrokem „vyhověl či nevyhověl.“ Poté co vyzkouší komise všechny příslušníky, kteří měli být ve stanovený den vyzkoušeni, vyhlásí předseda komise výsledky. Jestliže uspěje příslušník při služební zkoušce, je mu vystaveno předsedou komise osvědčení o úspěšném složení zkoušky. Osvědčení je uvedeno v příloze č. 2. V opačném případě opakuje příslušník zkoušku, ale jen tu část, ve které nevyhověl.

2.4.1 Nedostatky

Z materiálu zpracovaném plk. Ing. Františkem Vlachem pro potřeby Institutu vyplynulo, že se příslušníci málo orientují v obecně platných právních předpisech. Neznalost stanovišť, na které nejsou veleni, je problém příslušníků strážní směny při služebních zkouškách. Dozorčí služba se dá rozdělit ve věznicích podle toho, jaký účel plní věznice, jestli je to vazební věznice nebo věznice určená pro vykonání výkonu trestu odnětí svobody. Z tohoto vyplývají problémy, jež mají dozorcí. Ti, kteří

vykonávají službu ve vazební věznici, mají jen malé vědomosti, jež jsou specifické pro výkon trestu odnětí svobody a naopak. Příslušníci justiční stráže mají znalosti zúžené jen na zákon č. 555/1992 Sb. a NGR č. 11/2006. U praktické části dělá největší problém příslušníkům manipulace se zbraněmi, se kterými během služby nepřijdou do styku. Další nedostatky, které se během zkoušek objevily, jsou s problematikou přikládání donucovacích prostředků, komunikace s osobou, jež dělá figuranta a dodržování základních bezpečnostních zásad.

Služební zkoušky se stávají vizitkou kvalitní profesionálně prováděné teoretické, ale i praktické přípravy, které probíhají ve spolupráci institutu s jednotlivými organizačními jednotkami VS.⁴

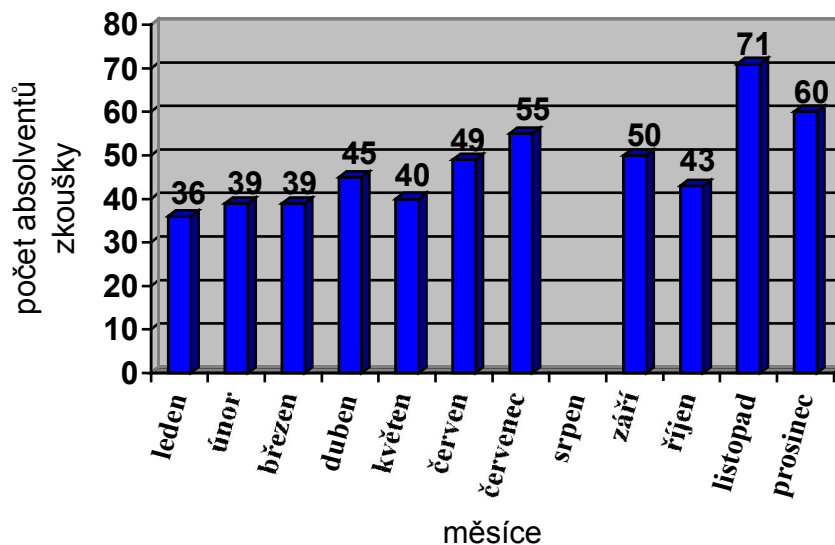
Tab. 7 Přehled počtu příslušníků, jež absolvovali služební zkoušku v roce 2008

Počet absolventů služební zkoušky							
Měsíce	leden	únor	březen	duben	květen	červen	celkem
Počet	36	39	39	45	40	49	248
Měsíce	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec	
Počet	55	---	50	43	71	60	279
Celkem							527

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

Obr. 12 Grafický přehled počtu příslušníků, jež absolvovali služební zkoušku v roce 2008

⁴ Výroční zpráva o činnosti IV VS 2008

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

2.5 Eskortní služba Vězeňské služby České republiky

Eskorta se rozumí každý ozbrojený doprovod obviněného nebo odsouzeného mimo střežený objekt.⁵

Práce u eskorty je jednou z nejrizikovějších a nejnáročnějších prací u VS ČR. Jelikož jsou příslušníci eskortní služby neustále vystavováni nenadálým situacím, na které musí flexibilně zareagovat. Pracují denně s obviněnými a odsouzenými, o kterých mají jen povrchní informace, jenž vypovídají jen málo o osobě, kterou převážejí. Každý člověk je jedinečná osobnost a proto nemůžeme předem vědět, co udělá. Ale nejen styk s odsouzenými a obviněnými je charakteristický pro tuto práci. Eskorta začíná opuštěním věznice, mezitím se musí dostavit na místo určení např.: do zdravotnického zařízení, k soudu, k vyšetřovacím úkonům. To znamená, že se denně na cestě, při odjezdu, příjezdu do místa určení, navádění, při setrvání na místě, setkávají s lidmi, které neznají a jež mohou být pro eskortu potencionálním ohrožením ve smyslu napadení. Proto se eskorta dá také charakterizovat, jako nejslabší článek ve vězeňství. Hrozba není jen napadení z venčí, ale také třeba pokus o útěk nebo napadení zevnitř.

⁵ Nařízení generálního ředitele VS ČR č. 11/06 o vězeňské a justiční stráži

3 roky sloužím u Příbramské eskorty. Nyní je mé přesné funkční zařazení inspektor. Charakterem mé práce je velení eskortě a v nepřítomnosti vrchního inspektora pro eskortní službu jej zastupuji v plném rozsahu. Působím také jako zástupce velitele operační skupiny. Funguji 2 rokem jako lektor instruktor sebeobrany. Moji práci mám rád a zajímám se o ní. Domnívám se tedy, že o této speciální a specifické práci vím hodně. Lidé, jež chtějí pracovat na eskortě podléhají podrobnějšímu sítu. Jejich profil musí této vyhovovat práci. Ve volném čase většina členů eskorty na sobě pracuje, aby měli dobrou fyzickou základnu. Dobrá fyzická kondice je velice důležitá, při jakýchkoli potížích, které se neobejdou bez použití síly.

2.5.1 Profil

Nejen fyzická zdatnost a síla je potřebná pro to, aby se příslušník mohl stát členem eskorty. Jsem toho názoru, že problémy se mají řešit, ale ne za každou cenou násilím. Na jednom semináři musada, nám instruktor řekl: „Pokud příslušník užije fyzického násilí, tak prohrál.“ Je to velice logické, protože to poslední co mohou použít je fyzický kontakt. Z toho plyne, že komunikace a základy psychologie je úzce spojená s touto prací. Příslušníci musí odhadnout, kdo proti nim stojí a podle toho zvolit taktiku, jak na něj působit, aby se vše obešlo bez kontaktu.

Někteří odsouzení nebo obvinění se snaží zneužívat toho, že je dnešní systém pro ně humánnější a tudíž provokují nebo se snaží vyprovokovat příslušníky, aby šlápli vedle a udělali něco, za co si na ně budou moci stěžovat a tzv. je „svléknou z uniformy.“ Proto se jako další důležitá vlastnost jeví psychická odolnost proti provokacím a nátlakům.

Nedílný požadavek, jež je na příslušníky eskorty kladen, je ústrojová kázeň. Jsou denně ve styku se spoustou lidí a tím, jak chodí oblečení a vystupují mezi lidmi reprezentují VS ČR.

Autorita je vlastnost, jež by měl mít každý „eskorták“. Abych řekl pravdu je dost těžké si u odsouzených vybudovat autoritu. Mluvím z vlastní zkušenosti, jelikož jsem nastoupil jako 20letý kluk, musel jsem si ji pracně vybudovat.

Všechny zmiňované individuální přednosti jsou velice důležité pro práci u eskorty. Samotné individuální schopnosti jsou jen jedním faktorem, jež je důležitý pro službu. Mezi další činitele, které by se daly zmínit jsou např. práce ve skupině. Eskortu

tvoří skupina lidí, kteří se musejí vzájemně doplňovat, respektovat. Musí se na sebe stoprocentně spolehnout, protože některé zátěžové situace vyžadují přesné plnění týmové práce. Jestliže selže jeden člen, může být ohrožena celá eskorta. Toto platí nejvíce při eskortách nebezpečných osob nebo osob, jež mají úzké propojení s podsvětím. Při takovýchto eskortách jsou přijímána zvýšená opatření v podobě vyšších bezpečnostních prvků, jako jsou neprůstřelné vesty, kevlarové helmy.

Příslušník eskortní směny není a nemůže být jen bezhlavý rváč, který se pustí do každého problému a vyřeší jej silou, jak se domnívá spousta lidí. Jak již bylo zmíněno musí to být všestranný člověk, jež dokáže komunikovat s lidmi. Problémy musí dokázat vyřešit rychle a bez emocí.

2.5.2 Náplň práce: poutání, eskortování, navádění

Hlavním úkolem eskortujících je, aby v pořádku a včas převezli osoby ve výkonu trestu nebo ve výkonu vazby na stanovené místo.

Samotná realizace je jen jednou z dílčích článků. Aby eskorta mohla být realizována, musí mít VISS-ES (velitel eskortní směny) příslušné podklady, podle nichž postupuje v souladu tak, aby došlo k realizaci. Jedním ze zákonných způsobů je např. písemná žádost soudu nebo žádost lékaře, kterou schvaluje ředitel potažmo vedoucí oddělení vězeňské a justiční stráže v každé organizační jednotce. Po schválení eskorty se vypracuje propustka nebo eskortní příkaz, který slouží jako doklad pro příslušníka sloužícího na bráně vysílající věznice nebo pro vrchní inspektory z jiných věznic, kam je odsouzený nebo obviněný přemístěn. Propustka nebo eskortní příkaz by byly neúplné bez tzv. identifikační karty, jež slouží jako takový vnitřní občanský průkaz pro kontrolu totožnosti odsouzených nebo obviněných. Další důležitá dokumentace, jež je potřebná pro realizaci některých eskort, které jsou v místě věznice nebo se vrací zpět jsou např.: zdravotní dokumentace nebo žádost o provedení eskorty od soudu. Při přemísťovacích eskortách je podstatně více dokumentů, jež jsou společně s vězněnou osobou převáženy v zapečetěném vaku. Jsou to např. zdravotní dokumentace, osobní spis odsouzeného nebo obviněného a další osobní věci jež nemůže mít u sebe, které se mu při nástupu do věznice odebraly a jež jsou zakázány. Tyto věci má na starost velitel eskorty.

Po převzetí příslušných věcí, přeberou eskortující i odsouzeného nebo obviněného. Velitel celé eskorty zkontroluje totožnost převážených osob. Eskortáči provedou důkladnou osobní prohlídku a prohlídku těla. Tato kontrola se provádí vždy

před a po realizaci eskorty a to proto, aby eskortovaná osoba neměla u sebe nějaké zbraně nebo nepovolené věci, jež si mohla vyrobit a jež by jí mohli sloužit k napadení nebo k pokusu o útěk. Prohlídka těla je zaměřena na odhalení stop po násilí. Tato prohlídka se zejména provádí proto, aby se předešlo nepříjemnostem, protože někteří vězni si vymýšlejí po eskortě, že byli brutálně napadeni příslušníky eskortní směny. Důkladná osobní prohlídka je ošetřena NGRŘ č11/06, kde jsou stanoveny podmínky realizace. Takováto prohlídka musí probíhat v místnosti k tomu určené, která je řádně odvětrávaná, je vybavena rohožemi a věšáky. Prohlídku může provádět osoba stejného pohlaví. Tato prohlídka se provádí, aby eskortující věděli v jakém stavu si odsouzeného nebo obviněného převzali. Po prohlídce následuje poutání, jež je jedním z nejdůležitějších úkonů.

Při poutání se musí dodržovat bezpečnostní zásady. Vždy přistupují k obviněnému nebo odsouzenému dva příslušníci. Jeden má za úkol zapoutat vězněnou osobu a druhý jistí poutajícího příslušníka. Osobně považují druhého příslušníka jako velice důležitého, jelikož první příslušník, který poutá se soustředí 100% na svoji práci a nestíhá ještě sledovat, co se dělá nebo k čemu se chystá vězněná osoba. Není tedy ostudou, jestliže příslušníka jistíme, neznamena to ani to, že bychom mu nevěřili. Je to jen z bezpečnostního hlediska. Donucovací prostředky, jež slouží na zapoutání jsou: pouta, řetězková pouta, pouta na nohy tzv. kroková, řetězková pouta na nohy, poutací opasek a poutací popruhy. Některé z těchto donucovacích prostředků se dají vzájemně kombinovat. Podle nebezpečnosti eskortovaných určí vedoucí některý ze shora vyjmenovaných donucovacích prostředků, který mu bude přiložen. Také velitel eskorty v některých případech rozhoduje o přiložení donucovacích prostředků ve smyslu zvýšení bezpečnosti. A to zejména, je-li narušován chod eskorty ze strany odsouzených nebo obviněných. Správné zapoutání je velice důležité, pro pozdější bezpečnost celé eskorty. Při nekvalitně odvedené práci při poutání se může stát, že odsouzený využije situace dostane se z přiložených donucovacích prostředků a potom má možnost útěku nebo napadení eskorty. Samozřejmě jsou i takové případy, kdy jsou někteří jedinci schopni se dostat i z dobře nasazených donucovacích pout. Z praxe mohu uvést, že jsem byl několikrát přítomen u toho, jak si vězeň vyhodil palec z kloubu a provlíkl ruku z pout.

Dokumentace, prohlídky, poutání jsou úkony, které jsou potřebné a nezbytné před samotnou realizací. Eskorta začíná poučením odsouzených nebo obviněných o chování na eskortě. Je důležité, aby velitel eskorty nezapomněl na nic, jelikož vězni se

potom vymlouvají na to, že nevěděli, že to či ono nemají dělat. Osobně používám poučení, které jsem se naučil při nástupu do věznice. Každá organizační eskorta má poučení svoje, ale když se to shrne všichni příslušníci říkají to samé, jen v jiném sledu. Mé poučení před eskortou zní: „, Pánové slyšte poučení. Od této doby jste na eskortě, nebudete jíst, pít, kouřit. Nebudete se mezi sebou bavit. Budete sedět na stanovených místech. Při pokusu o napadení, provokaci nebo útěk bude použito proti vám všech donucovacích prostředků, včetně střelné zbraně a služebního psa.“

Po poučení eskortující navádějí eskortované v zástupu, do již připravených služebních vozidel. Před nástupem jsou vozidla zkontrolována velitelem eskorty, jak zevnitř tak zvenčí. Je to další bezpečnostní pravidlo. Teoreticky je možné, že by se do vozidla mohla dostat nějaká nepovolená věc nebo nebezpečný předmět, jež by mohl sloužit k napadení příslušníků nebo pomoci při útěku vězni na svobodu. Po dokončení kontroly nastupují odsouzení nebo obvinění do vozidla a jsou jim ještě jednou zkontrolována pouta nebo jiné donucovací prostředky. Po dokončení těchto nezbytných úkonů vyjíždí eskorta z věznice do místa určení. Velitel musí prověřit jestli funguje telefonické spojení s operačním střediskem, protože se musí periodicky hlásit. Spojení je realizováno podle směrnic, dle předem daných pravidel, aby nemohlo být odhalen cíl a trasa. Vše je pod hesly, písmeny nebo čísli. Po celou jízdu mají členové eskorty své úkoly. Mezi hlavní úkoly je udržet pořádek a požadovanou kázeň ve vozidle. Dále pak pozorovat z vozidla, zda se neděje venku něco neobvyklého.

Po příjezdu na dané místo je prvotní úkol velitele eskorty projít si trasu, po které budou odsouzené nebo obviněné navádět. Kontrola trasy je nezbytná z hlediska bezpečnosti celé eskorty. Při průchodu sleduje zejména podezřelé věci či lidi, kteří se pohybují jak po trase, tak v cílovém místě. Další úkol, jež musí provést velitel po kontrole trasy, je kontaktování osoby, ke které eskorta směřuje. Je to také jedno z bezpečnostních opatření, kterým se snaží eskorta vyloučit riziko kontaktu či napadení. Po těchto nezbytných úkonech je odsouzený nebo obviněný přiveden eskortou na dané místo, kde se provedou úkony, jež byly plánované. Po nezbytných úkonech se eskorta vrací zpět do věznice.

Podle nebezpečnosti obviněných nebo odsouzených jsou přijímána bezpečnostní opatření. Osoby, jež vykonávají trest odnětí svobody v českých věznicích můžeme rozdělit do 4 typů, věznice s dozorem, dohledem, ostrahou a věznice se zvýšenou ostrahou. Typy věznic odpovídají trestným činům, jež se osoby ve výkonu trestu, či vazby dopustili. Zvýšená ostraha a ostraha jsou nejtvrďšími typy, neboť sem jsou

zařazování lidí, kteří jsou nepřizpůsobiví, jež jsou vícekrát trestáni nebo jež spáchali trestný čin z vysokou nebezpečností pro společnost. Při eskortách těchto osob dochází k zesílení výzbroje a výstroje příslušníků, jež stanoví před realizací vedoucí oddělení. Mimo jiné pro tyto účely má každá organizační jednotka speciální skupinu příslušníků, kterým se říká ve vězeňství operační skupina. Jsou to lidé, jež slouží jako strážní eskortní směny, strážní strážní směny a dozorcí. Mimo běžnou službu jsou tito příslušníci využíváni při mimořádných událostech, jako jsou nepokoje nebo eskorty nebezpečných osob. Operační skupina se dá přirovnat velice vzdáleně k zásahové jednotce PČR. Velice vzdáleně je přesný termín, jelikož operační skupina trénuje zhruba 1- 2krát do měsíce. Její členové jinak chodí normálně do služeb jako jakýkoliv jiný příslušník. Naproti tomu zásahová jednotka PČR se skládá z lidí, kteří neustále trénují problematiku policejní akce. Jsou to tedy profesionálové. To znamená, že VSČR je oproti PČR a CS pozadu. Domnívám se, že toto je jedna ze slabin VS. Do budoucna by se měla snažit o vytvoření poloprofesionálních ne-li profesionálních jednotek, jež by měly speciální výcvik. Brutalita pachatelů neustále roste, a proto bysme měli s nimi držet krok a být na ně připraveni, protože oni čekají na naši slabou chvíli, zaváhání nebo chybu.

2.5.3 Rozbor napadení eskorty v nemocničním zařízení

Zaváhání, rychlé vyhodnocení situace a reakce je další téma jež bude podrobněji rozebráno. Dne 4. 2. 2008 v 10:40 hod. došlo v průběhu zdravotní eskorty na polikliniku v Sokolově k útěku ods. Pavla Němečka nar. 20. 07. 1973, VTOS v trvání 2 roky a 10 měsíců, § 4x-248/1,2, 224/1,2, 223, 2x-250/1,2, 2x 174/1 tr. zákona, zařazen do věznice s dozorem, konec trestu stanoven na 18. 7. 2010. Při návratu z vyšetření byl dvoučlenná předváděcí skupina eskorty v prostoru schodiště napadena a odzbrojena neznámým útočníkem. Útočník k eskortě přistoupil zezadu a jednomu z příslušníků eskorty namířil ze vzdálenosti cca 150 cm střelnou zbraň na hlavu s požadavkem na propuštění odsouzeného. Zároveň vyzval odsouzeného Němečka, aby odzbrojil příslušníky eskorty, což jmenovaný ihned provedl. Poté odsouzený společně s neznámým mužem utekli z budovy hlavním vchodem a odjeli připraveným modrým vozidlem pravděpodobně zn. Škoda Superb. Velitel eskorty ihned informoval Policii ČR, která vzápětí zahájila intenzivní pátrání. Následně byla na ložnici odsouzeného

provedena prohlídka, při které byl v lůžkovinách postele nalezen mobilní telefon. Telefon Siemens S55 byl předán orgánům policie ČR k prozkoumání.

I přes intenzivní pátrání Policie ČR odsouzený ani pachatel nebyli zadrženi. Při přepadení eskorty byly odcizeny dvě služební zbraně. Pi. vz. 82 se dvěma zásobníky a celkem 24 náboji. Do věznice a následně i na místo přepadení eskorty se dostavila výjezdová skupina příslušníků generálního ředitelství k prošetření okolností útěku odsouzeného. Prvotním šetřením na místě přepadení a ve věznici nebylo zjištěno pochybení příslušníků eskorty ani funkcionářů věznice. Případ je nadále v šetření OPaS a orgánů Policie ČR.⁶

Myslím si, že v tomto okamžiku je každé řešení, pro jež se příslušník v takovéto situaci rozhodne velice komplikované a složité. Kdybych byl na místě onoho příslušníka rozhodl bych se nejspíše stejně. Neúspěch v podobě útěku zločince na svobodu, vyvážilo zdraví a životy osob jež byli nezúčastnění. Je možné, že kdyby se eskorta pokusila ubránit a odrazit útok únosce, mohlo by dojít ke ztrátám a ohrožení životů . Jsem rád, že v tomto případě i nadřízený orgán vyhodnotil, že bylo postupováno ze strany příslušníku v souladu se zákonem. **V zákoně 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní se uvádí:**

§ 18

Použití střelné zbraně

(1) Příslušník je oprávněn při plnění svých úkolů použít střelnou zbraň jen výjimečně, aby

a) v případě nutné obrany odvrátil přímo hrozící nebo trvajícím útok proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby,

b) překonal odpor směřující ke zmaření služebního zákroku, pokud jej nemůže překonat jinak a nedokončení zákroku by ohrozilo život nebo zdraví jiné osoby,

c) zamezil útěku osoby ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody ze střeženého objektu nebo při eskortě, kterou nelze zadržet jiným způsobem,

⁶ Informační zpráva Vězeňské služby České republiky – březen 2008

d) odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo od útoku upuštěno,

e) zneškodnil zvíře ohrožující život nebo zdraví osob.

(2) Použití střelné zbraně je přípustné jen tehdy, jestliže by použití donucovacích prostředků bylo zřejmě neúčinné.

(3) Před použitím střelné zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až d) je příslušník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito střelné zbraně. Od výzvy s výstrahou může příslušník upustit pouze v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

(4) Při použití střelné zbraně je příslušník povinen dbát nutné opatrnosti, aby zejména neohrozil život nebo zdraví jiných osob a aby co nejvíce šetřil život osoby, proti níž zakročuje.⁷

Z odcitovaného zákona tedy vyplývá, že použití střelné zbraně by bylo za normálních okolností v souladu se zákonem. Zákon je jedna věc a podmínky, jež v této svízelné situaci nastaly, byly jiné. Moment překvapení, množství civilního (nezúčastněného) obyvatelstva, zabránili eskortě použít služební zbraně. To hrálo do karet únosci, jež nebyl svázán žádnými předpisy a dost možná, že byl připraven doslova popravít členy eskorty, proto také byl útek úspěšný.

⁷ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci české republiky

3 Vzdělávání občanských zaměstnanců Vězeňské služby České republiky

Další zaměstnanci, kteří pracují ve věznicích a nebylo o nich ještě zmíněno, jsou občanskí, nebo-li civilní zaměstnanci. Na rozdíl od příslušníků jsou tito pracovníci v pracovním poměru. Všichni občanskí zaměstnanci jsou povinni absolvovat kurz základní odborné přípravy nebo nástupní školení ve Vzdělávacím zařízení VS ČR, které se nachází ve Stráži pod Ralskem. V jedné z předcházejících kapitol již bylo zmíněno něco málo o rozdělení vzdělávání ve VS ČR. Vzdělávání občanů je odlišné oproti vzdělávání příslušníků. Příslušníci bez rozdílů absolvují nástupní kurz A, naproti tomu občané mají základní povinný kurz rozdělen podle toho, v jakém rozsahu se podílí na programu zacházení nebo jaké jsou závazky zaměstnanců k VS ČR.

Základní odborná příprava pro občanské zaměstnance:

- B/1 - Určena občanským zaměstnancům, kteří jsou v přímém kontaktu s odsouzenými, ale nepodílí se přímo na programu zacházení
- B/2 - Pro občanské zaměstnance, kteří se podílí a zúčastňují se programu zacházení
- B/3 - Pro zdravotnický personál
- B/4 - Školení externích zaměstnanců a zaměstnanců VSČR pracujících na částečný úvazek
- I - Nástupní školení⁸

3.1 Kurz základní odborné přípravy typu B/1

Tento kurz je pro nově přijaté zaměstnance, kteří se při práci stýkají s vězněnými osobami, ale nepodílejí se na programu zacházení. Jde zejména o zaměstnance oddělení logistiky a administrativní složku věznic. Délka kurzu je 1 týden, což je v hodinové dotaci 32 hodin. Do osnov jsou zahrnuty humanitní a služební předměty.

⁸ Nařízení generálního ředitele č. 5/2007 o organizaci vzdělávací činnosti ve Vězeňské službě České republiky

První z humanitních předmětů, jež se vyučuje je pedagogika. Zde se zaměstnanci dozvídají něco o programu zacházení a jeho aspektech.

Dalším odpřednášeným předmětem je psychologie, která má za úkol podhalit studentům některé důležité aspekty, jež mohou být důležité pro jejich náhled. Základy komunikace, stres ve vězeňském zařízení, osobnost vězně, agresivita a šikana.

V právu se vyučují základy pracovního práva. Probírá se zákoník práce.

Profesní etiketa je také velice důležitá. Je posledním z řady humanitních. Vyučující probírají profesní etiku.

Ze služebních předmětů jsou vybrány tři stěžejní, které jsou do týdenního kurzu zahrnuty. Je to výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a vybrané kapitoly ze služební přípravy. Všechny zmíněné předměty mají za úkol obeznamit účastníky kurzu se základními informacemi ve vězeňství. To znamená, že seznámí zaměstnance s nezbytnými základy ze zákonem č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, NGR č. 11/2006 a NGR č. 43/2006. Dále pak se dozví základní informace o výkonu trestu prostřednictvím zákona č. 169/1999 o výkonu vazby ze zákona č. 293/1993 Sb.

Není možné brát učivo dopodrobna, jako u některých jiných základních (povinných kurzů). Je nutno zmínit, že to není ani účelné, jelikož jak bylo zmíněno kurz B/1 je pro ty, kteří nejsou v přímém kontaktu s odsouzenými nebo obviněnými..

Na konci čeká na účastníky souhrnný test, který prověří znalosti z týdenního výukového programu.

Tab. 8 Přehled počtu absolventů kurzu základní odborné přípravy typu B/1 v roce 2008

Kurz základní odborné přípravy typu – B/1	Muži	Ženy	Celkem
Povoláno	33	35	68
Nastoupilo	31	32	63
Ukončilo	31	32	63

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

Tab. 9 Přehled hodinových dotací předmětů vyučovaných Institutem vzdělání ve Stráži pod Ralskem pro učební skupiny B/1

Učební osnovy	Hodinová dotace
Třídnická hodina	2 hod.
Služební předměty	16 hod.
Humanitní předměty	12 hod.
Závěrečný test	2 hod. cca
Celková dotace	32 hod.

Zdroj: Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/1

Tab. 10 Hodinové dotace humanitních předmětů kurzu B/1

Humanitní předměty	Hodinová dotace
Právo	4 hod.
Pedagogika	2 hod.
Psychologie	4 hod.
Profesní etika	2 hod.
Celkem	12 hod.

Zdroj: Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/1

Tab. 11 Hodinové dotace humanitních předmětů kurzu B/1

Služební předměty	Hodinová dotace
Vybrané kapitoly ze služební přípravy	6 hod.
Výkon trestu	6 hod.
Výkon vazby	4 hod.
Celkem	16 hod.

Zdroj: Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/1

3.2 Kurz základní odborné přípravy typu B/2

Tento kurz je nejnáročnější variantou systému vzdělávání občanských zaměstnanců. Je určen pro civilní zaměstnance oddělení výkonu trestu a výkonu vazby, jež se podílejí na programu zacházení a jsou v přímém kontaktu s odsouzenými a obviněnými. Účastníci musí absolvovat 8 týdnů přípravy, což činí v hodinové dotaci 212 vyučovacích hodin. Na konci celého soustředění čeká na absolventy zkouška, po jejíž zdárném složení obdrží vysvědčení a osvědčení o profesní způsobilosti. Předměty, jež jsou zařazeny do osnov, se dělí na humanitní a služební.

Do služebních patří např. vybrané kapitoly ze služební přípravy, výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody, základy sebeobrany a zdravotní příprava. V předmětu služební příprava je vyučováno ze zákona č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky. Dále se pak účastníci kurzu seznámí s některými důležitými informacemi z NGR č. 11/2006, zejména pak s prověrkami bezpečnosti a prohlídkami. Nedílnou součástí výkladu je také eskortní a strážní služba pro lepší pochopení funkce celého celku. V hodinách je pamatováno i na ryze praktickou věc, která je někdy zaměstnanci podceňována a tou je vyhotovení úředního záznamu a záznamu o použití donucovacích prostředků. Z NGR č.43/2006 jsou seznámeni s podmínkami hlásné služby.

V předmětech výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody se seznámí zaměstnanci se základní právní úpravou zákona o výkonu trestu odnětí svobody a zákona o výkonu vazby, kde jsou zakotvena práva a povinnosti odsouzených a obviněných. Součástí těchto předmětů je i výklad o programu zacházení. Nejen o právech a povinnostech odsouzených a obviněných musí mít představu budoucí absolvent tohoto kurzu. Musí znát také povinnosti speciálního pedagoga, vychovatele nebo dozorce oddělení výkonu trestu nebo vazby. Dále se pak pro lepší orientaci v systému dozví o organizaci a fungování oddělení VTOS a VV. Jelikož kurz B/2 je určen pro ty, kteří se podílejí na programu zacházení, výchově, převýchově odsouzených a obviněných, musí tito zaměstnanci mít i další důležité specifické znalosti. Mezi ně patří např.: kázeňské tresty, kázeňská pravomoc, systém udělování kázeňských trestů a odměn, zpracování záznamu o kázeňském trestu, zaměstnávání odsouzených.

Základy sebeobranu je další ze služebních předmětů, jež je zahrnut do osnov kurzu B/2. Zde se nejprve dozví účastníci něco málo o teorii sebeobranu, poté pomocí výkladu a praktických nácviků si ukáží obranu proti napadení beze zbraně. Myslím si, že občanští zaměstnanci nejsou sice tak represivní složkou ve věznicích, jako jejich kolegové v uniformě, nicméně mi připadá pouhých 8 hodin sebeobranu na celý kurz málo. Z praxe vím, že i občanský zaměstnanec se může dostat do konfliktů s vězněnou osobou a ne vždy je poblíž nějaký příslušník, který by mu mohl pomoci, proto bych rozhodně zvýšil hodinové dotace sebeobranu.

Zdravotní příprava je posledním předmětem z řady služebních. Základním cílem tohoto předmětu je výuka první pomoci, která je velice důležitá, protože správná a včasná reakce může postižené osobě doslova zachránit život.

Další blok tvoří již zmíněné humanitní předměty. Právo je první z těchto předmětů, který je vyučován. Orientace v právním systému ČR je velice důležitá. Samozřejmě, že nelze obsáhnout celý složitý právní systém, proto je výuka směřována ponejvíce k trestnímu právu a pracovnímu právu. Do výuky je zařazena Ústava ČR, ve které je Listina základních práv a svobod.

Psychologie je dalším důležitým předmětem, který se dá rozdělit do několika dílčích celků a to na obecnou psychologii, forenzní psychologii, penitenciární, viktimologii, psychopatologie a sociální psychologie. Do osnov je zařazena např.: výuka osobnosti a její poruchy, socializace a resocializace, vývoj osobnosti, osobnost pachatele trestného činu, agrese. Ze sociálně patologických jevů pak: šikana, její příčiny, následky a odhalování, dále pak závislost na návykových látkách. Součástí psychologie je i sociální komunikace.

Pedagogika je předmětem, který má za úkol seznámit zaměstnance s jejími základy a pedagogickými postupy. Největší pozornost je kladena na Speciální pedagogiku, která se zabývá specifickými poruchami člověka fyzického, ale i duševního rázu. Předměty pedagogika a psychologie se vzájemně prolínají a doplňují.

Dalším oblastí, jež je velice důležitá pro vytvoření globálního pohledu na vězeňský systém, je sociologie. Dobrá znalost tohoto předmětu může napomoci pochopit v některých případech věci, které se mohou zdát absurdní. Například některé menšiny nebo skupiny lidí, mají své specifické chování, které vybočuje z měřítek nastavených danou společností. Součástí předmětu je výuka sociálně patologických jevů, které souvisí, jak již bylo zmíněno s některými skupinami lidí.

Pro zaměstnance, kteří mají absolvovat kurz základní odborné přípravy B/2, je připraven také v osnovách předmět, který se nazývá výpočetní technika. V předmětu se mohou dozvědět z čeho se počítač skládá a jak funguje. Dále pak se seznámí s některými programy, které jsou důležité pro jejich práci, jako jsou produkty od Microsoft Office, Outlook. Výuka probíhá formou výkladu a praktických ukázek.

Profesní etika je poslední předmět, který je připraven v osnovách Institutu vzdělání pro účastníky kurzu B/2. Každý zaměstnanec musí dodržovat určitá etická pravidla a zachovávat určité dekorum, které se nazývají kodex profesní etiky.

V sedmém týdnu je uzavřena průběžná klasifikace v jednotlivých předmětech, jejímž garantem jsou jednotliví vyučující. Posluchači pak vykonají komisionální závěrečnou zkoušku, po jejímž úspěšném složení získají vysvědčení i osvědčení o profesní způsobilosti.⁹

Tab. 12 Přehled počtu zaměstnanců, jež absolvovali kurz základní odborné přípravy typu B/2 v roce 2008

Kurz základní odborné přípravy typu – B/2	Muži	Ženy	Celkem
Povoláno	38	38	76
Nastoupilo	36	38	74
Ukončilo	36	38	74

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

⁹ Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/2. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem

Tab. 13 Přehled hodinových dotací předmětů vyučovaných Institutem vzdělání ve Stráži pod Ralskem pro kurz základní odborné přípravy B/2

Učební osnovy	Hodinová dotace
Třídnická hodina	2 hod.
Služební předměty	88 hod.
Humanitní předměty	122 hod.
Celková dotace	212 hod.

Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/2

Tab. 14 Hodinové dotace humanitních předmětů kurzu B/2

Humanitní předměty	Hodinová dotace
Právo	26 hod.
Pedagogika	22 hod.
Psychologie	36 hod.
Profesní etika	16 hod.
Sociologie	8 hod.
Výpočetní technika	12 hod.
Ekologie	2 hod.
Celkem	122 hod.

Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/2

Tab. 15 Hodinové dotace humanitních předmětů kurzu B/2

Služební předměty	Hodinová dotace
Vybrané kapitoly ze služební přípravy	20 hod.
Výkon trestu	34 hod.
Výkon vazby	14 hod.
Základy sebeobrany	8 hod.
Zdravotní příprava	4 hod.
Exkurze do Památníku vězeňství Praha	8 hod.
Celkem	88 hod.

Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/2

3.3 Kurz základní odborné přípravy typu B/3

V pořadí třetím kurzem určeným občanským zaměstnancům, který je zapracován do vzdělávacího systému VS ČR je kurz B/3. Tento kurz je určen zaměstnancům, kteří přicházejí do styku s vězňenými osobami, ale nepodílejí se na realizaci programu zacházení. Cílovou skupinou je personál zdravotnických středisek. Délka kurzu je jeden týden. Garantem průběžné klasifikace jsou vyučující jednotlivých předmětů. V závěru týdne je tato klasifikace uzavřena a je slavnostně předáno všem účastníkům, kteří uspěli, vysvědčení.

Výuka je koncipována jako denní studium a je vedena formou odborného výkladu v jednotlivých třídách. Je zaměřena především na předání teoretických poznatků a jejich využití k profesionálnímu chování k vězňeným osobám a přiměřené komunikace s nimi při důsledném dodržování právních norem.

V diskusní části jednotlivých vyučovacích bloků mají účastníci možnost vyměnit si zkušenosti z jednotlivých organizačních jednotek a rozšířit si své znalosti.¹⁰

¹⁰ Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/3. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem

Tab. 16 Přehled počtu zaměstnanců, jež absolvovali kurz základní odborné přípravy typu B/3 v roce 2008

Kurz základní odborné přípravy typu – B/3	Muži	Ženy	Celkem
Povoláno	14	39	53
Nastoupilo	11	39	50
Ukončilo	11	39	50

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

Tab. 17 Přehled hodinových dotací kurzu základní odborné přípravy typu B/3

Předměty	Hodinová dotace
Vybrané kapitoly ze služební přípravy	10 hod.
Výkon trestu	12 hod.
Výkon vazby	6 hod.
Třídnické hodiny	4 hod.
Celkem	28 hod.

Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/3

3.4 Kurz základní odborné přípravy typu B/4

Tento kurz má spíše charakter školení. Probíhá distanční formou. Je určen externím zaměstnancům, kteří pracují na částečný pracovní úvazek jako jsou duchovní, lékaři, terapeuti.

Školení probíhá na základě vstupní individuální konzultace, kdy prostřednictvím lektora instruktora pro celoživotní vzdělání, působícího v každé organizační jednotce, je rozdán seznam tematických celků z jednotlivých předmětů, včetně seznamu odborné literatury a právních norem.

Součástí individuální přípravy je seznámení s konkrétními podmínkami věznice, kde posluchač vykonává svou profesi na částečný úvazek.¹¹

Všechny předchozí kurzy jsou plně v rukou vzdělávacího zařízení ve Stráži pod Ralskem. U kurzu B/4 však zodpovídá za přípravu lektor instruktor pro celoživotní vzdělání.

Tento kurz je ukončen odbornou rozpravou s předáním závěrečného osvědčení o absolvování.

Tab. 18 Přehled počtu zaměstnanců, jež absolvovali kurz základní odborné přípravy typu B/4 v roce 2008

Kurz základní odborné přípravy typu – B/4	muži	Ženy	Celkem
Povoláno	4	3	7
Nastoupilo	4	3	7
Ukončilo	4	3	7

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

3.5.Nástupní školení typu I

Školení tohoto typu je určeno pro zaměstnance VS ČR, kteří nepřicházejí do styku s obviněnými a odsouzenými. Do této skupiny jsou zařazeni zejména správní referentky, asistentky a mzdové účetní. Garantem těchto posluchačů je lektor instruktor pro celoživotní vzdělávání v kmenové věznici. Přezkoušení a vydání osvědčení provedou určené zaměstnanci institutu vzdělávání a je prováděno formou písemného testu. Pro úspěšné ukončení nástupního školení je potřebné odpovědět správně na 75 % otázek testu. V případě nesplnění limitu bude provedeno opakování testu v dalším termínu. Toto přezkoušení probíhá po dohodě lektora instruktora pro celoživotní

¹¹ Projekt Vstupní školení externích zaměstnanců a zaměstnanců Vs pracujících na částečný úvazek B/4, Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem

vzdělávání s Institutem vzdělávání VS ČR. O ukončení nástupního školení vydá ředitel institutu rozhodnutí a úspěšným absolventům je vydáno osvědčení.¹²

V roce 2008 bylo povoláno k přezkoušení do Institutu vzdělávání do Stráže pod Ralskem celkem 101 nově příchozích zaměstnanců.

¹² Projekt Nástupního školení – I. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem

4 Specializační kurzy

Základní odborná příprava pro nově příchozí zaměstnance je jen jednou částí z celku vzdělávacího systému zaměstnanců VS ČR. Dalším následným vzděláním, jež je pro zaměstnance zajištěno v Institutu vzdělání ve Stráži pod Ralskem, jsou specializační kurzy. Kurzy mají za úkol rozšířit obzory a zvýšit odbornost.

Zaměstnanci mají možnost také srovnat své znalosti či dovednosti, které již mají se znalostmi a dovednostmi, jež jim jsou předány učiteli během kurzu. Mohou srovnávat své zkušenosti se zkušenostmi jiných zaměstnanců, kteří také absolvují kurz.

Domnívám se, že mnozí z nás, kteří tyto kurzy absolvovali, byli velice spokojeni nejen s novými znalostmi, ale i s přátelským prostředím. Dá se říci, že lidé se odreagují a relaxují při učení. Je to asi tím, že jejich práce je velice náročná a prostředí není přátelské.

Kurzy, jež jsou zahrnuty do systému celoživotního vzdělání se dají rozdělit podle toho, komu jsou určeny.

Pro příslušníky:

strážní službu

dozorčí službu

justiční stráž

Pro civilní zaměstnance:

správní službu

pracovníky oddělení výkonu vazby a výkonu trestu.

Pro management vězeňské služby:

U některých kurzů nelze stanovit pro jakou část zaměstnanců je určena, jelikož mohou být přínosné pro více zaměstnanců s rozdílným pracovním zařazením. Na konci celého soustředění se provede orientační přezkoušení nebo test, na jehož základě dostanou absolventi osvědčení. Osvědčení je uvedeno v příloze č. 3. V současné době nabízí Institut Vzdělání ve Stráži pod Ralskem 125 kurzů. Katalog kurzů má k dispozici každý lektor instruktor ve věznici. Na základě požadavků každé organizační jednotky se

prostřednictvím něho vysílají zaměstnanci na školení. Dalším zdrojem, kde si mohou najít zaměstnanci více o specializačním kurzu a jeho popisu, jsou internetové stránky Institutu vzdělání ve Stráži pod Ralskem – www.ivvs.cz.

Každý kurz v seznamu má svůj popis, ve kterém je několik stěžejních bodů, podle kterých se dá určit, pro jakou skupinu zaměstnanců je určen. Dále pak obsah kurzu, cíl kurzu a délka trvání .

V roce 2008 proběhlo v Institutu vzdělávání ve Stráži pod Ralskem 43 specializačních kurzů, které vycházely z potřeb organizačních jednotek nebo požadavků odborů generálního ředitelství Vězeňské služby. Celkem bylo povoláno 1182 příslušníků VS ČR a občanských zaměstnanců. Doménou mužů se stal Kurz instruktorů sebeobrany II. Ryze ženskou záležitostí byl Speciální kurz - Základy pracovního lékařství. Seznam kurzu a školení, které pořádal v roce 2008 Institut vzdělání ve Stráži pod Ralskem je uveden v příloze č. 4 - 5.

Tab. 19 Přehled počtu zaměstnanců, kteří absolvovali specializační kurzy v roce 2008

Specializační kurzy	Muži	Ženy	Celkem
Povoláno	663	519	1182
Nastoupilo	608	498	1106
Ukončilo	509	436	945
Pokračuje	110	65	175

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

4.1 Kurz instruktorů sebeobrany

Pro eskortní službu bych rád zmínil 2 kurzy, jež jsou velice důležité. Jsou to kurzy instruktorů sebeobrany I a II. Tím samozřejmě nechci tvrdit, že pro ostatní příslušníky jsou zbytečné, právě naopak. Podle mého názoru je nejslabším článkem VS ČR eskorta. Proto bych

Obr. 13 Praktická ukázka nácvičky úderových technik
lektorem sebeobrany kpt. Mgr. Zdeňkem Tesařem

upřednostňoval tyto kurzy právě tomuto článku. Slabá z hlediska nebezpečí, které může na příslušníky při službě čekat. Ve věznici si musejí příslušníci dávat pozor na odsouzené nebo obviněné. Eskortu si musí dávat pozor nejen na ně, ale i na ostatní osoby, které se denně pohybují okolo nich např. v civilních zařízeních.

Oba kurzy jsou určeny pro příslušníky, kteří se mají stát na základě tohoto kurzu instruktory sebeobrany. Tito lidé se v týdenním kurzu školí pod vedením zkušených instruktorů. Úkolem těchto kurzů je, aby po skončení byli absolventi schopni vyučovat základy sebeobrany, ve svých organizačních jednotkách a tak předávat nabyté zkušenosti.

Kurz instruktorů sebeobrany I

Kurz sebeobrany I je zaměřen na techniky boje z blízka a to na obranu a následnou pacifikaci. Metodou výuky je výklad s praktickou ukázkou. Příslušníci se učí individuální a skupinové práci. V některých případech se může stát, že se ocitne příslušník při výkonu svého povolání někde sám a musí umět vyhodnotit a vyřešit situaci, bez pomoci někoho jiného. V druhém případě se učí spolupráci ve skupině. Práce ve skupině je velice důležitá, aby každý věděl co má dělat. Jen rychlý zásah má šanci na úspěch. V rámci týdenního soustředění čekají na příslušníky sebeobraně techniky, které na sebe navazují.

Cvičenci se během kurzu naučí:

Postoje:

- čelní (levý, pravý, změna postoje na místě, pohyb krokem),
- boční (levý, pravý, změna postoje na místě, pohyb sunem),
- klek (klek levý, pravý, změna kleku).

Pády:

- pád vpřed,
- pád vzad,
- pád bok.

Kryty:

- kryt na horní pásmo,
- kryt na střední pásmo,
- kryt na spodní pásmo.

Údery:

- přední čelní (patkou dlaně),
- vnější sek (malíkovou hranou),
- vnější sek (miskou),
- vnitřní sek (malíkovou hranou),
- loktem (vodorovný).

Kopy:

- přímí čelní kop,
- kyvadlový kop,
- kolenem,
- přímí boční,
- kop vzad.

Páky:

- vnější páka na zápěstí,
- vnitřní páka na zápěstí,
- páka na loket,
- páka na rameno,
- páka na rameno vzad.

Přehozy:

- přes nohu.

Porazy:

- čelní poraz.

Obr. 14 Návčik příslušníků poutání nebezpečných osob

Obr. 15 Návčik pacifikace útočnicka

Škrčení:

- pomocí oděvu.

Pacifikace:

- poutání pachatele,
 - o na zemi,
 - o v kleče,
- bezpečné odpoutání.

Odváděcí techniky:

- páka na loket,
- páka na loket přes hrudník,
- páka na rameno.

Držení a škrčení ze předu:

- pokus o škrčení,
- držení za jednu klopou,
- držení za obě klopou,
- držení za ruce.

Držení a škrčení ze zadu:

- kravata z boku,
- držení zezadu přes ruce.

Obrana proti úderům a kopům:

- proti přímému úderu ,
- proti obloukovému úderu,
- proti dvěma úderům,
- proti přímému kopu,
- proti bočnímu kopu ,
- proti kopu kolenem.

Obr. 16 Návčik pasivního odporu odsouzeného, kdy za použití hmatu je posléze odveden na potřebné místo

Obrana proti napadení nožem:

- bočnímu bodnutí,
- bodnutí zevnitř,
- bodnutí zvnějšku,
- přímému bodnutí.

Kurz instruktorů sebeobrany II

Kurz sebeobrany II je po taktické stránce opravdu jen záležitostí příslušníků eskortní směny nebo příslušníků operační skupiny. Zde se učí budoucí instruktoři taktiku navádění nebezpečných osob nebo v případě mimořádné situace „čištění“ prostorů. Než-li dojde k praktickým ukázkám a modelovým situacím, předchází teoretická příprava, která se odehrává na učebně. Každý příslušník musí znát základní neverbální znakové dorozumívání. Dále pak musí znát taktiku navádění a čištění prostor, jelikož je více způsobů jak toto provést. Příslušníci v akci musí vědět co mají dělat, co se od nich čeká a to třeba jen podle postoje jiného z nich. Dále navazují a rozšiřují techniky sebeobrany z kurzu I.

Příslušníci provádí praktické nácviky:

- vyesedání a nasedání do vozidla s vězněnou osobou,
- pomoc doprovodného vozidla při eskortě,
- navádění vězněných osob do místností (soudů),
- vstupy na celu se zbraní,
- teorie dobývání objektů.

Obr. 17 Nácvik předvádění nebezpečného odsouzeného ve tvaru (diamant) pod vedením kpt. Milana Takáče

Součástí tohoto kurzu je i přednáška o neverbální komunikaci při některých situacích, kdy si musejí příslušníci předat přesné informace signály rukou.

Metodou je opět výklad z praktickými ukázkami. Výše uvedené nácviky se stupňují tak, aby si příslušníci byli schopni osvojit nabyté znalosti. Nácviky probíhají se střelnými zbraněmi, ale bez munice.

Tab.20 Přehled počtu absolventů kurzu pro instruktory sebeobraný II

Specializační kurzy	Muži	Ženy	Celkem
Povoláno	68	0	68
Nastoupilo	40	0	40
Ukončilo	40	0	40

Zdroj: Vyhodnocení činnosti Institutu vzdělání VS ČR za rok 2008

4.2 Návrh specializačního kurzu

Předchozí dva kurzy jsou velice důležité pro rozhled a taktickou přípravu. Sám jsem je absolvoval a můžu je tedy hodnotit. Kdybych mohl navrhnout kurz, který by mohl být přínosný pro příslušníky zvláště pak pro příslušníky eskortní směny nebo operační skupiny, tak bych pokračoval a navázal na předchozí dva zmíněné kurzy. Z praxe vím, že mezi slabiny uniformované části zaměstnancům VS ČR je střelba. V organizačních jednotkách se střelbě věnuje velmi málo času. Lidé, kteří mají o službu zájem dochází sami ve dnech svého osobního volna na střelnice, do posiloven a jiných tělocvičen, aby se zdokonalili a byli připraveni na těžkosti, které se mohou přihodit během běžné služby. Proto bych rád navrhl kurz střelecké přípravy. Jednalo by se o takové kompletní završení kurzů sebeobraný, protože podmínka, kterou musí splnit příslušník, který chce absolvovat tento kurz je, aby měl osvědčení z předchozích dvou kurzů určených lektorům instruktorům sebeobraný. Úkolem tohoto týdenního cvičení by bylo naučit příslušníky správnému zacházení se zbraněmi. Kurz se musí nejprve rozdělit do několika dílčích částí a to podle složitosti.

Bez teoretických znalostí se nemůže nikdo naučit jak správně a bezpečně manipulovat se zbraněmi, je to pomyslný základ, proto první část kurzu by měla být věnovaná teoretické přípravě. Zde bych se zaměřil nejprve na seznámení se zbraněmi, se kterými disponuje VS ČR. Příslušníci by se podrobně seznámili s pistolí ČZ vzor. 82 ráže 9mm makarov, samopalem ČZ vzor. 61 ráže 7,65 browning a 58 ráže 7,52 a brokovnicí Mosberg. Příslušníci by museli v závěrečné prověrce prokázat znalost těchto zbraní a jejich parametrů. Znalost zbraní, tím je myšleno jejich rozebrání a zpětné složení. Nejen zbraně, ale i munice je velice důležitá. Proto dalším bodem teorie, který bude přednášen je munice. Na dnešním trhu je mnoho druhů nábojů z různých materiálů, k různým účelům. Osnovy budou pamatovat na výklad míření. Správná technika při míření rozhoduje o přesnosti a úspěchu střelby na terč. Myslím si, že by bylo vhodné, aby se příslušníci seznámili i s některými zbraněmi, jež disponují jiné ozbrojené složky. Minimálně získají rozhled s jakou výzbrojí vykonávají službu jiní uniformovaní příslušníci. Z praktického hlediska je to veliký přínos. Mohou se naskytnout některé situace, ve kterých se můžou znalosti jiných zbraních velice vyplatit. Například při mimořádných situacích, kdy musí spolu některé bezpečnostní složky spolupracovat. Zbraně, se kterými se mohou setkat v praktickém výkonu služby jsou zejména tyto:

Samonabíjecí:

Pistole - ČZ vz.75 ráže 9 mm luger, ČZ vz. 85 ráže 9mm luger, Glock 19 ráže 9mm luger, Glock 17 ráže 9 mm luger, Walter P99 ráže 9 mm luger

Revolver- u revolverů by postačil jeden typ, protože se nerozebírají a princip je u každé zbraně stejný nebo velice podobný

Brokovnice- ten samý problém jako u revolverů. Zbraně jsou podobné, proto nemá smysl využívat více zbraní.

Samočinné:

Samopaly: H&K

Myslím si, že tyto zbraně by plně postačili pro seminář. Mají různé charakteristiky a rozdílnou rozborku.

Posledním krokem před tím, než by se přistoupilo na praktické nácviky se zbraní, je poučení o bezpečném chování a zásadách při ostrých střelbách na střelnici. Poté již nic nebrání k tomu zahájit praktický výcvik

Praktická část výcviků do několika dílčích jednotek, které budou odstupňovány podle obtížnosti. Zde bych použil didaktický postup: od známého k neznámému. V první řadě musí příslušníci absolvovat střelbu na pevné terče. Tyto cvičení musí být 100 % zvládnuty všemi, jelikož se střílí při školení v dílčích organizačních jednotkách. Střelba poslouží lektorům, kteří vedou kurz, aby ukázala, na jaké úrovni příslušníci jsou. Poté se zvolí tempo a náročnost výcviku. Sledováno bude zejména, jestli je dodržována při střelbě a po ní správná manipulace se zbraněmi. Dalším důležitým faktorem, jež bude uměle navozen, je simulace poruchy zbraně s následným uvedením do provozu schopnosti při ostré střelbě. Úkolem těchto cvičení je, aby si příslušník uměl poradit sám, co nejrychleji si odstranil závadu a pokračoval v zadané akci a tu zdárně dokončil. Střelba by probíhala se zbraněmi, kterými disponuje VS ČR.

Další navazující jednotka bude vycházet z předchozích nácviků. Do střelby budou zařazeny složitější prvky, jako jsou střelby s více zbraněmi v pohybu v jednom cvičení. V praxi se nikdy nestane, že protivník bude nečinně stát. Vždy se vše odehrává v pohybu. Dvě zbraně budou použity, protože příslušníci budou střílet z jedné a budou simulovat její selhání. Jejich úkolem bude sáhnout po druhé tzv. záložní zbraní a dostřílet celé cvičení. Při střelbě budou

Obr. 18 Nácvik střelby s výměnou zbraně za záložní

terče rozmístěny různě v prostoru. Úkryty a překážky, budou přibližovat situaci reálným podmínkám. Cílem tohoto bloku a cvičení je, aby se příslušníci uvědomili, že v některých situacích nemohou rozbité zbraně rozebírat, ale musí zvolit jinou cestu, protože při akci může jít o život. V třetím bloku se příslušníci přiblíží reálným situacím. Ze střelnice se přesune výcvik do objektu. Před praktickými nácviky, se nejprve zaměří na teoretickou přípravu, ve kterých instruktoři rozkreslí jednotlivé situace, jež budou předmětem výcviku. Cvičení ve třetím bloku bude pořád individuální záležitostí. Od třetího bloku se nejprve všechny nácviky provedou bez munice a nanečisto. Po té by příslušníci zkoušeli to samé se zbraněmi na airsoft. Tyto zbraně jsou na umělohmotné kuličky s vyšší průrazností. To znamená, že se akce bude přibližovat více k reálným podmínkám, ale zároveň bude dosažena vyšší bezpečnost, před tím, než budou použity

střelné zbraně. V každém následujícím bloku by při nácviu byl použit stejný postup. Nejprve nácviu bez munice, poté akce se zbraní na airsoft a nakonec reálné střelné zbraně.

Po třetím bloku bude pokračovat čtvrtý, jež bude podobný jako předchozí. Individuální práce bude nahrazena skupinovou. Reálné situace se budou řešit ve více osobách, jelikož v krizové situaci ve službě se nikdy netýkají jen jednotlivci, ale ve většině případů kolektivu. Cílem je, aby si příslušník zvykl na kolegy, jež se okolo něho pohybují a mají různé úkoly, při některých krizových situacích.

Pátá jednotka je poslední částí, kterou bych nazval vyvrcholení. Účastníci budou vystaveny zátěžovým situacím a stresům, jež nastanou v reálné akci, proto tato část. Střelbu na terč v klidu, bez žádného rozptylování a stresu dokáže každý. V psychické zátěži je to mnohem složitější. V bojových sportech se říká, že psychika může ovlivnit bojovníka o 50%. To samé je i zde. Lidé si myslí, že všechno umí, a že je nemůže nic překvapit, ale opak je pravdou, protože nepočítají se stresovými podmínkami.

Jako odlehčení po páté části bude zařazena střelba z některých zbraní, které byly zahrnuty a přednášeny v teoretické části přípravy.

Cílem celého kurzu je nejen zkvalitnění práce se zbraní, ale i příprava na psychickou zátěž, jež může nastat. A ověření si v praxi, jak je který jedinec na tom ve stresu, což může sloužit jako zpětná vazba pro člověka, aby věděl, jak se má příště připravovat. Po absolvování kurzu se mohou příslušníci zaměřit i ve své přípravě na psychickou přípravu. Součástí této přípravy je i to, aby instruktoři přinutili příslušníky přemýšlet o své práci. Aby přemýšleli např. nad tím, kde v danou chvíli jsou a co by dělali, kdyby došlo k napadení nebo útěku. Aby dříve než něco nastane, měli „zhruba“ plán, co dělat. Nakonec si většina uvědomí, že individualita je v takové práci ztracená, musí všichni pracovat týmově.

Na závěr této kapitoly bych chtěl shrnout pár svých poznatků a myšlenek. Ve služebním poměru VS ČR působím již čtvrtým rokem. Před nástupem do tohoto zaměstnání jsem se věnoval některým sportům, jež mi v mé práci velice pomohly (posilovna, box). Nyní se snažím spolupracovat s občanským sdružením Tilius a prostřednictvím něj se dostat k informacím, které mi mohou poskytnout někteří členové tohoto sdružení, kteří jsou zaměstnáni u Policie České republiky, Armády České republiky a Celní zprávy. Postupem času zjišťuji, že mnou navržený kurz má určitě smysl a samozřejmě i dva předešlé, které jsem jmenoval, jež jsou zahrnuty do vzdělávacího systému ve Stráži pod Ralskem. Ostatní ozbrojené složky trénují více

sebeobranu, taktiku se zbraní a střeleckou přípravu. Dokonce mají všechny, své speciální oddíly jako jsou např.: URNA, zásahové jednotky. V tomto směru musím smutně konstatovat, že Vězeňská služba ČR zaostává. Dalším záporným faktorem je to, že v důsledku nabytí účinnosti zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, odchází mnoho kvalitních příslušníků ze služebního poměru. S tím souvisí problematika nabírání nových lidí do tohoto sektoru. Vstupní pohovory, lékařské, psychologické a fyzické testy ne každý zvládne. Nejen výše zmíněné problémy jsou příčinou stavu, jaký v současné době je. Dalším faktorem, který mám z vlastní zkušenosti, jelikož působím ve věznici při školeních jako instruktor sebeobrany je nezájem lidí. A to bych asi hodnotil jako největší problém. Měli by se zamyslet, kde dělají a jaká rizika je mohou čekat v jejich zaměstnání a nějakým způsobem přispět k jejich minimalizaci. Přimět se k tomu, aby občas docházeli na hodiny sebeobrany, dokonale znali svou zbraň a uměli s ní zacházet. Proto jsem velice rád, že VS ČR se snaží prostřednictvím specializačních kurzů, udělat něco pro lidi, jež mají snahu o to, aby ve své práci obstáli.

5 Průzkum

5.1 Popis zkoumaného vzorku osob

Ve Vězeňské službě jsou dva základní typy zařízení, věznice pro výkon trestu a vazební věznice. Pro můj průzkum jsem zvolil jednu věznici pro výkon trestu a jednu vazební věznici. Průzkumu se zúčastnilo 42 osob. 29 příslušníků slouží ve vazební věznici. Zbýlých 13 je služebně zařazeno ve věznici pro výkon trestu. Ve vazebních věznicích se realizuje daleko větší počet eskort než-li ve výkonu trestu, proto je větší počet respondentů z výkonu vazby.

5.2 Užité metody

Pro průzkum byla zvolena dotazníková metoda. Při sestavování průzkumu jsem nejprve vypracoval otevřený dotazník. Po vyhotovení, jej rozdál úzkému vzorku respondentů, jež znají problematiku, na kterou jsou otázky skonstruovány. Po vyplnění a vyhodnocení dotazníku bylo zjištěno, že na každou otázku, jež jsem položil je mnoho rozmanitých způsobů odpovědí. Z tohoto důvodu jsem přehodnotil svůj záměr a celý dotazník přepracoval do nynější podoby s uzavřenými otázkami. Pokud se někde v dotazníku vyskytovala odpověď na otázku (JINÉ) tak byli respondenti požádáni, o uvedení vlastních představ těmito pojmy. Na některé otázky mohli respondenti zvolit i více odpovědí. Dotazník je součástí přílohy č.6.

5.3 Zpracování výsledků

Výsledky průzkumu byli zpracovány do přehledných tabulek s procentuelním a početním vyjádření, jež bylo také vyjádřeno graficky pomocí sloupcových nebo výšečových diagramů. Ke každé odpovědi bylo provedeno stručné dílčí vyhodnocení.

5.4 Úkol průzkumu

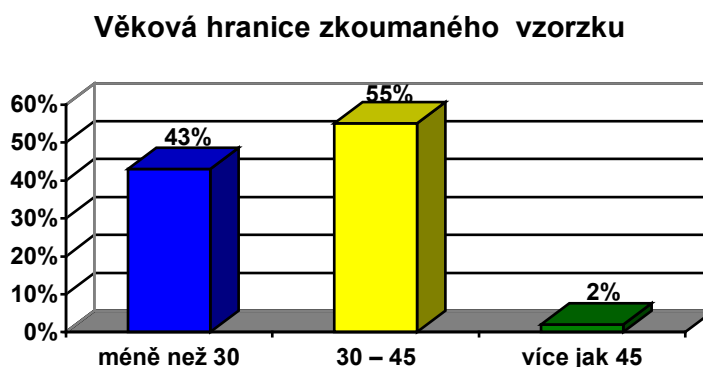
Otázky jež jsem sestavil měli za úkol podhalit věk, pohlaví, dobu služby, dosažené vzdělání a funkci, abych mohl získat díky těmto základním informacím představu o následném vzdělání, službě, profesní přípravě a zájmech v osobním volnu zaměstnanců.

5.5 Vyhodnocení průzkumu

1) Kolik Vám je let:

Věk	Méně než 30	30 – 45	Více jak 45
Počet respondentů	18	23	1
V procentech (%)	43	55	2

Tab. 21 Věk příslušníků

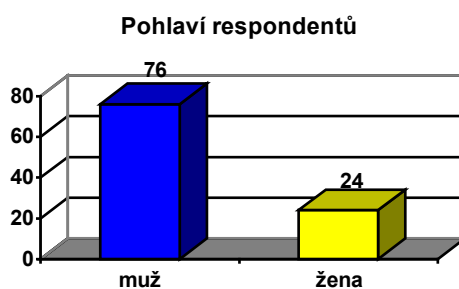
Obr. 19 Grafické znázornění věku respondentů

Graf znázorňuje, že nejvíce respondentů, kteří se zúčastnili průzkumu bylo ve věku 30-45 (55%), další skupinou byli příslušníci mladší 30let (43%). Pouze 2% tvořila skupina starších 45 let.

2) Jste:

Pohlaví	Muž	Žena
Počet respondentů	32	10
V procentech (%)	76	24

Tab. 22 Rozdělení zaměstnanců dle pohlaví

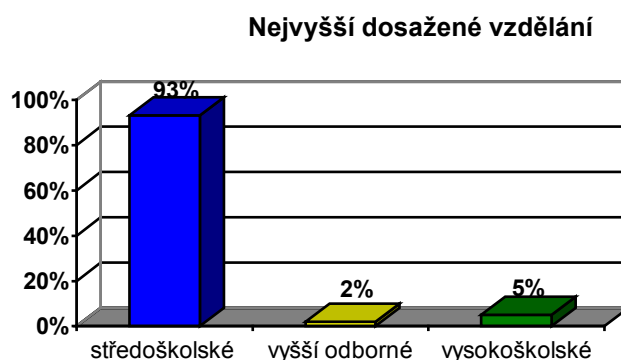
Obr. 20 Grafické znázornění pohlaví zaměstnanců

Z tabulky a grafu vyplývá, že převážnou většinu tvořili muži.

3) Jakého nejvyššího vzdělání jste dosáhl(a):

Vzdělání	Středoškolské s maturitou	Vyšší odborné	Vysokoškolské
Počet respondentů	39	1	2
V procentech (%)	93	2	5

Tab. 23 Nejvyšší dosažené vzdělání

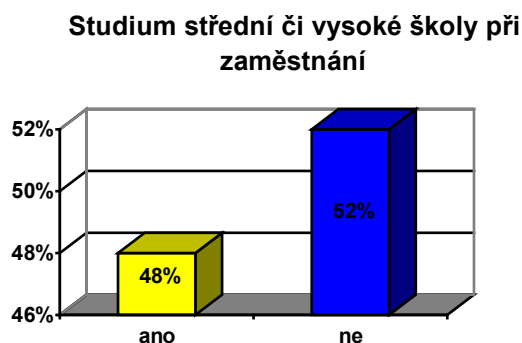
Obr. 21 Grafické znázornění dosaženého vzdělání

Z grafického vyjádření je vidět, že převážná část zaměstnanců absolvovalo střední odborné školu s maturitou.

4) Studoval(a) jste střední či vysokou školu při zaměstnání:

Střední nebo vysoká škola (při zaměstnání)	Ano	Ne
Počet respondentů	20	22
V procentech (%)	48	52

Tab.24 Studium střední či vysoké školy při zaměstnání

Obr. 22 Grafické znázornění počtu zaměstnanců studujících při zaměstnání

Téměř 50% zaměstnanců odpovědělo, že studovala středoškolská nebo vysokoškolská studia při zaměstnání.

5) Kurz základní odborné přípravy pro příslušníky jste absolvoval :

Absolvování kurzu odborné přípravy	Před 5-ti lety	Před 10-ti lety	Více jak 10-ti lety
Počet respondentů	31	6	5
V procentech (%)	74	14	12

Tab. 25 Absolvování kurzu základní odborné přípravy

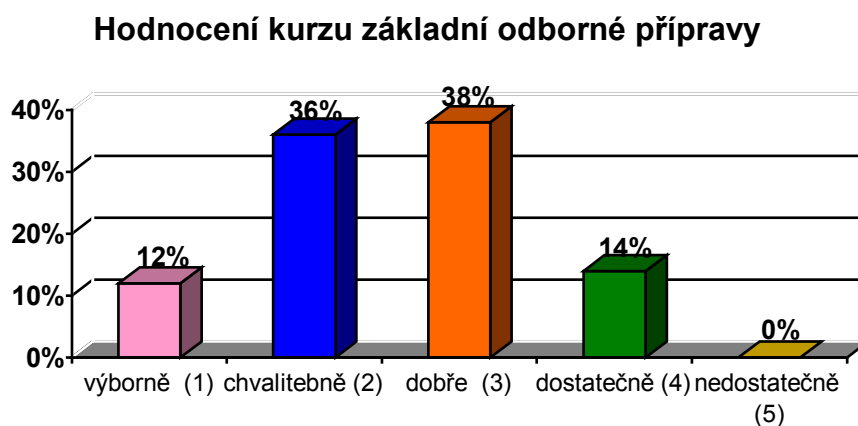
Obr. 23 Grafické znázornění absolventů kurzu základní odborné přípravy

Z tabulky i grafického znázornění vyplývá, že největší část respondentů tvořili zaměstnanci s délkou služebního poměru do 5 let.

6) Jak byste hodnotil(a) výše uvedený kurz :

Hodnocení kurzu	Výborně (1)	Chvalitebně (2)	Dobře (3)	Dostatečně (4)	Nedostatečně (5)
Počet respondentů	5	15	16	6	0
V procentech (%)	12	36	38	14	0

Tab. 26 Hodnocení kurzu základní odborné přípravy

Obr. 24 Grafické znázornění hodnocení kurzu základní odborné přípravy

38% respondentů hodnotilo vzdělávací systém VS ČR průměrně.

7) Zdá se Vám služební zkouška po 3 letech od nástupu do služby

účelná:

Účelnost služební zkoušky	Ano	Ne
Počet respondentů	10	32
V procentech (%)	24	76

Tab. 27 Hodnocení účelnosti služební zkoušky

Obr. 25 Grafické znázornění hodnocení účelnosti služební zkoušky

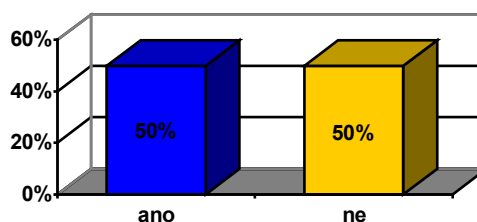
Z grafického znázornění vyplývá, že drtivá většina respondentů hodnotila služební zkoušku, jež musí absolvovat každý příslušník po třech letech jako neúčelnou. Myslím si, že tato odpověď je velice zkreslená. Mám pocit, že příslušníci hodnotili tuto otázku příliš ze subjektivní stránky, jelikož velká většina tuto zkoušku absolvovali nebo je čeká absolvovat. Domnívám se, že služební zkouška, jež je zahrnuta do koncepce vzdělání Vězeňské služby má svůj význam. Tato zkouška je na rozdíl od zkoušky, kterou musí příslušníci vykonat na konci nástupního kurzu – A, praktičtější, také se zaměřuje více na hlásnou službu a utajované skutečnosti.

8) Myslíte si, že vzdělávací systém VS ČR je na dobré úrovni:

Úroveň vzdělávacího systému VS ČR	Ano	Ne
počet respondentů	21	21
v procentech (%)	50	50

Tab. 28 Úroveň vzdělávacího systému VS ČR

Úroveň vzdělávacího systému VS ČR

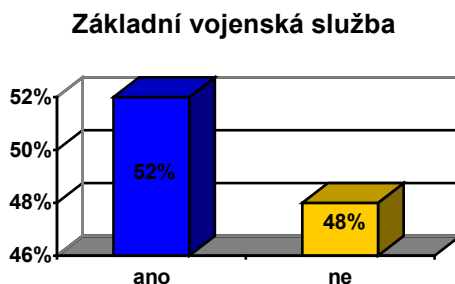
Obr. 26 Znázornění úrovně vzdělávacího systému VS ČR na grafu

Úroveň vzdělávacího systému VS ČR hodnotili příslušníci rozdílně, ale přesně 50% respondentů odpovědělo, že vzdělávací systém je na dobré úrovni. Řekl bych, že mnoha příslušníkům není vůbec znám celý propracovaný systém vzdělání ve VS ČR, proto na tuto otázku odpovídali smíšeně.

9) Absolvoval jste základní vojenskou službu:

Absolvování základní vojenské služby	Ano	Ne
Počet respondentů	22	20
V procentech (%)	52%	48%

Tab. 29 Absolvoování základní vojenské služby

Obr. 27 Grafické znázornění absolvování základní vojenské služby

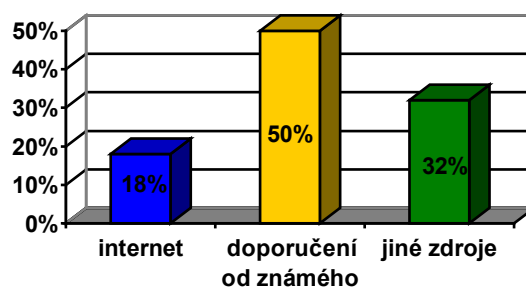
Z tabulky a grafického vyjádření vyplývá, že je stále více příslušníků, kteří absolvovali základní vojenskou službu. V potaz je vzat i fakt, že všechny ženy základní vojenskou službu neabsolvovaly. To znamená, že pouze 10 mužů z dotazovaného celku nemá základní vojenskou službu.

10) Jak jste se dozvěděl(a) o práci ve VS ČR:

Informace o práci ve VS ČR	Internet	Doporučení od známého	Jiné zdroje
Počet respondentů	8	22	14
V procentech (%)	18	50	32

Tab. 30 Zdroje informací o pracovních možnostech ve VS ČR

Informace o práci ve VS ČR

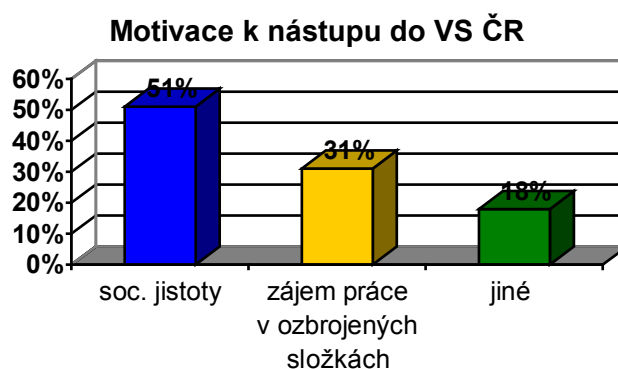
Obr. 28 Grafické znázornění prvotních informací o práci ve VS ČR

Doporučení známého byla nejčastější odpověď na výše uvedenou otázku. Jiné zdroje byly druhou nejčastější odpovědí. Když dotazovaní odpovídali co byli jiné zdroje, ze kterých se dozvěděli o práci ve VS ČR, tak nejčastěji odpověděli, že prvotní informace získali na úřadu práce.

11) Co Vás motivovalo k nástupu do VS ČR:

Motivace k nástupu do VS ČR	Sociální jistoty	Zájem práce v ozbrojených složkách	Jiné
Počet respondentů	25	15	9
V procentech (%)	51	31	18

Tab. 31 Motivace k nástupu do VS ČR

Obr. 29 Grafické znázornění motivace zaměstnanců k nástupu do VS ČR

Nejčastěji respondenti odpovídali, že sociální jistoty byly největším důvodem k nástupu do služebního poměru VS ČR. Dalším důvodem byl zájem o práci v ozbrojených složkách.

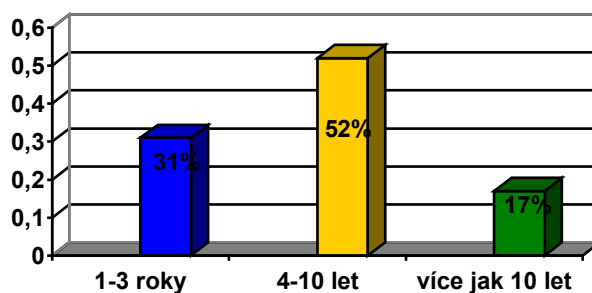
12) Jak dlouho jste ve služebním poměru u VS ČR:

Jak dlouho pracujete ve VS ČR	1-3 roky	4-10 let	Více jak 10 let
Počet respondentů	13	22	7
V procentech (%)	31	52	17

Tab. 32 Délka služebního poměru

Z tabulky je patrné, že nejvíce respondentů má odslouženo u VS ČR 4-10 let. 13 respondentů slouží 1-3 roky. 7 respondentů odsloužilo více jak 10 let. Touto otázkou jsem chtěl vysledovat dvě věci. Jeden z bodů nového zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů je, že sloužící příslušníci budou moci odejít z výsluhou ne po 10, ale po 15 letech. Lhůta pro odchodné je stanovena koncem roku 2009. Díky tomuto byl a je očekáván velký odliv zaměstnanců, kteří mají odslouženo 10 let. Tabulka a graf jasně ukazuje, že drtivá většina respondentů, kteří odpovídali do dotazníku nemá odslouženo 10 let. Fakt, že odchází zaměstnanci, jež mají odslouženo více jak 10 let, bude bolestivý pro jakoukoliv ozbrojenou složku, vždyť právě tito příslušníci předávají zkušenosti mladým a nezkušeným příslušníkům nejvíce. Dále jsem položil tuto otázku, abych zjistil kolik příslušníků již má zkušenosti se služební zkouškou, vykonávanou po třiletém výkonu služby.

Délka služebního poměru

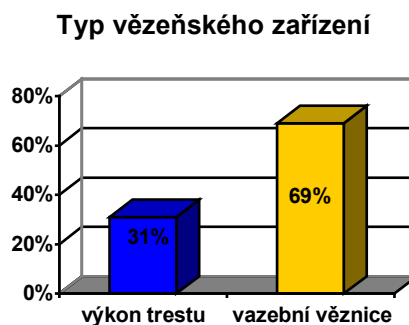

Obr. 30 Grafické znázornění délky služebního poměru

13) V jakém typu vězeňského zařízení sloužíte:

Typ vězeňského zařízení	Výkon trestu	Vazební věznice
Počet respondentů	13	29
V procentech (%)	31	69

Tab. 33 Typ vězeňského zařízení kde vykonávali příslušníci službu

Obr. 31 Grafické znázornění zařízení v němž je vykonávaná služba

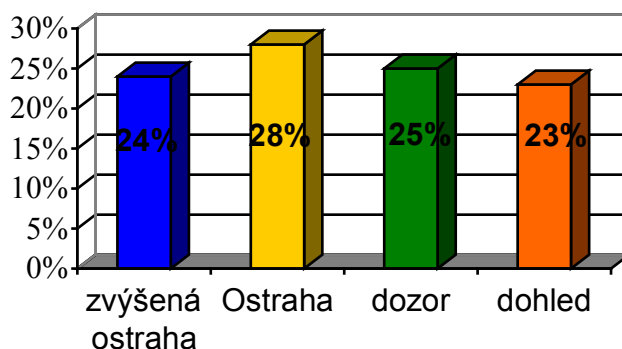
Z grafického znázornění je patrné, že většina respondentů slouží ve vazebních věznicích.

14) Jaké odsouzené nebo obviněné převážíte z hlediska zařazení do věznic:

Převoz do věznice se:	Zvýšená ostraha	Ostraha	Dozor	Dohled
Počet respondentů	33	39	36	32
V procentech (%)	24	28	25	23

Tab. 34 Typy odsouzených z hlediska nebezpečnosti jež jsou eskortami převáženy

Realizace eskort z hlediska nebezpečnosti

Obr. 32 Grafické znázornění realizace eskort z hlediska nebezpečnosti

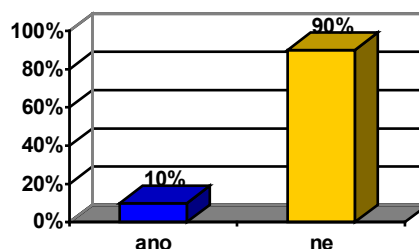
Z tabulky a grafického znázornění vyplývá, že nejvíce příslušníků eskortní služby převáží ods. nebo obv., jež jsou zařazeni do ostrahy. V dotazníku mi např. bylo zaškrťováno respondenty i více odpovědí najednou. To je z toho důvodu, že ve vazebních věznicích se nacházejí osoby, které budou souzeny za různé druhy trestné činnosti. V některých „svozových“ věznicích pro výkon trestu je to z důvodů realizace eskort k přemístění a umístění.

15) Sloužil(a) jste ve služebním poměru u jiného ozbrojeného sboru:

Služební poměr u jiného ozbrojeného sboru? V minulosti	Ano	Ne
Počet respondentů	4	38
V procentech (%)	10	90

Tab. 35 Dřívější služba u jiného ozbrojeného sboru

Služba u jiného ozbrojeného sboru

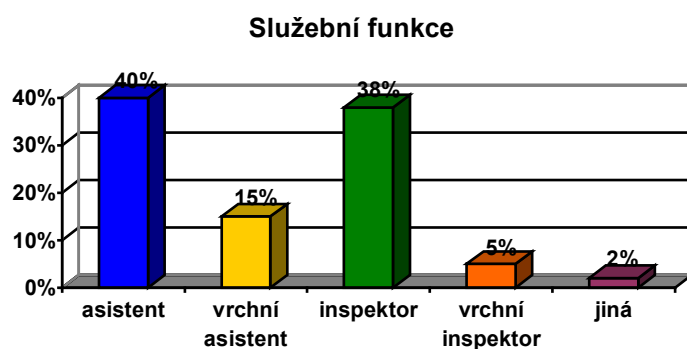
Obr. 33 Grafické znázornění předchozího služebního poměru

Pouze 10% respondentů složilo v jiné ozbrojené složce ČR. To znamená, že mohli sloužit u armády, policie, nebo celní zprávy, protože jen ty jsou podle zákona č. 361/2003 Sb. ve služebním poměru.

16) Jakou služební funkci v současné době vykonáváte:

Služební funkce	Asistent	Vrchní asistent	Inspektor	Vrchní inspektor	Jiná
Počet respondentů	17	6	16	2	1
V procentech (%)	40	15	38	5	2

Tab. 36 Vykonávaná služební funkce

Obr. 34 Grafické znázornění vykonávané funkce

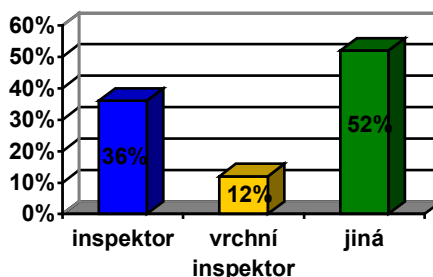
Z grafického znázornění vyplývá, že nejčastěji jsou zařazeni příslušníci na eskortě do služebních funkcí asistent nebo inspektor.

17) Jakou služební funkci byste chtěl(a) vykonávat:

Jaká služební funkce v budoucnosti	Inspektor	Vrchní inspektor	Jiná
Počet respondentů	15	5	22
V procentech (%)	36	12	52

Tab. 37 Představa o budoucí služební funkci

Budoucí služební funkce

Obr. 35: Grafické znázornění budoucí funkce, kterou by chtěli respondenti vykonávat

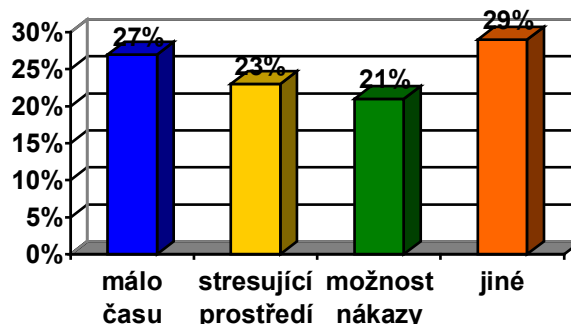
Z odpovědí je patrné, že příslušníci chtějí vykonávat jiné funkce. Zajímalo mě, jaké funkce mají na mysli, proto jsem při vyplňování dotazníku požádal, kdo vyplňuje možnost JINÉ, zda by mohl odpovědět jaké. Ne všichni napsali přesnou odpověď. Velká část respondentů, kteří zaškrtnli kolonku jiné napsali, že by chtěli vykonávat funkci Komisař.

18) Jaká negativa spatřujete ve své práci:

Negativa práce	Málo času	Stresující prostředí	Možnost nákazy	Jiné
Počet respondentů	17	14	13	18
V procentech (%)	27	23	21	29

Tab. 38 Negativa v práci

Negativa v práci

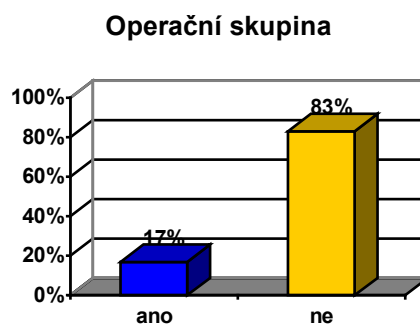
Obr. 36 Grafické znázornění negativ

Tabulka a Grafické znázornění vypovídá o tom jaká negativa spatřují příslušníci ve své práci. Někteří příslušníci, jež zaškrtili odpověď „jiné“, odůvodnili, že největším problémem na pracovišti je problém s komunikací a mezilidskými vztahy.

19) Jste členem operační skupiny:

Člen operační skupiny	Ano	Ne
Počet respondentů	7	35
V procentech (%)	17	83

Tab. 39 Vyčíslení počtu zaměstnanců, kteří jsou členy operační skupiny

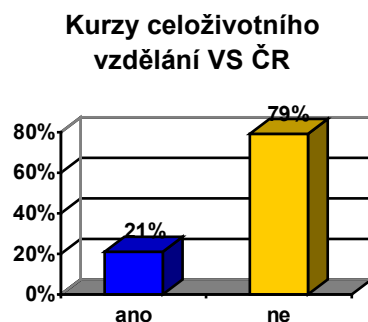
Obr. 37 Grafické znázornění zaměstnanců jež jsou členy operační skupiny

Z odpovědi vyplívá, že 83% z respondentů není v operační skupině. Ve vazební věznici byl pouze jeden respondent, který na tuto otázku odpověděl kladně. Ve věznici pro výkon trestu z 13 dotazovaných osob, je 6 zařazeno do této skupiny. Myslím si, že by se měla každá věznice snažit mít co nejvíce členů operační skupiny umístěno na eskortě. Tito příslušníci oproti jiným cvičí 1* za měsíc některé nestandardní situace, jež mohou tuto složku VS potkat (např. zákrok pod jednotným velením, eskorta nebezpečných osob).

20) Absolvoval(a) jste nějaké specializační kurzy jež jsou zahrnuty do koncepce celoživotního vzdělávání v Institutu vzdělávání ve Stráži pod Ralskem?

Kurzy zahrnuté v konceptech celoživ.vzdělávání	Ano	Ne
Počet respondentů	9	33
V procentech (%)	21	79

Tab. 40 Absolvování kurzů zahrnutých do koncepce celoživotního vzdělání

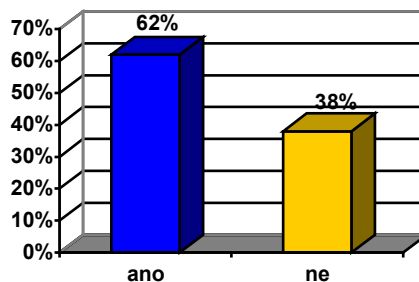
Obr. 38 Grafické znázornění absolvování zaměstnanců kurzy celoživotního vzdělání

Drtivá většina respondentů odpověděla, že žádné specializační kurzy, jež jsou zahrnuty do konceptu celoživotního vzdělávání ve Stráži pod Ralskem neabsolvovala.

21) Je Vám umožněno absolvování specializačních kurzů:

Možnosti absolvování spec. kurzů	Ano	Ne
Počet respondentů	26	16
V procentech (%)	62	38

Tab. 41 Možnosti absolvování kurzů celoživotního vzdělání

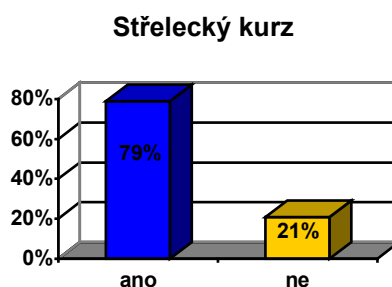
Obr. 39 Grafické znázornění možnosti zaměstnanců absolvovat kurzy

Z grafického znázornění vyplývá, že většina příslušníků může absolvovat specializační kurzy, jež jsou zahrnuty do konceptu celoživotního vzdělávání ve Stráži pod Ralskem.

22) Myslíte si, že by mohl kurz střelecké přípravy pomoci vaší profesní činnosti?

Kurz střelecké přípravy	Ano	Ne
Počet respondentů	33	9
V procentech (%)	79	21

Tab. 42 vyhodnocení účinnosti střeleckého kurzu

Obr. 40 Grafické znázornění možného využití střeleckého kurzu

Drtivá většina sloužících příslušníků odpověděla na tuto otázku kladně. Myslí si, že by pomohla střelecká příprava jejich profesní činnosti. Tato otázka byla položena záměrně, proto, abych ověřil, zda by byl zájem o mnou navrhovaný kurz pro příslušníky eskortní služby.

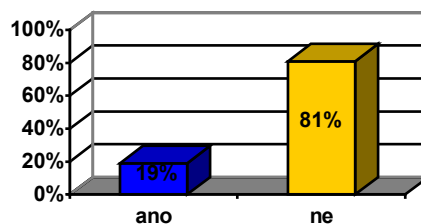
Také jsem však zjistil, že u žen nevyvolal tento kurz veliký zájem. Odpovídaly, že by tento kurz nepomohl v jejich profesní činnosti. Přitom ze zkušenosti vím, že právě většina žen má velké problémy se střelbou.

23) Chodíte se ve volném čase zdokonalovat ve střelbě?

Zdokonalování ve střelbě (ve volném čase)	Ano	Ne
Počet respondentů	8	34
V procentech (%)	19	81

Tab. 43 Samostatná střelecká příprava

Střelecká příprava

Obr. 41 Grafické znázornění individuální střelecké přípravy

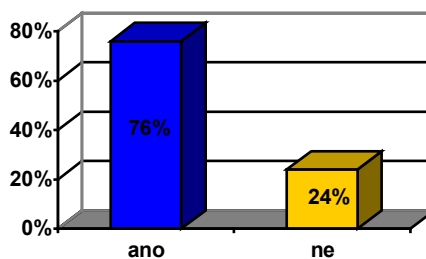
81% respondentů odpovědělo, že ve volném čase nechodí střílet.

24) Sportujete ve volném čase:

Sport ve volném čase	Ano	Ne
Počet respondentů	32	10
V procentech (%)	76	24

Tab. 44 Sportovní aktivity ve volném čase

Sportovní aktivity

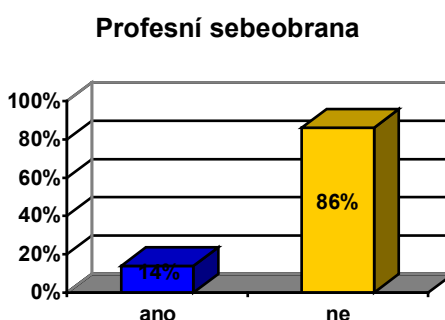
Obr. 42 Grafické znázornění Sportovních aktivit příslušníků vykonávaných ve volném čase

Z tabulky a grafu vyplývá, že drtivá většina respondentů se ve svém volném čase zabývá sportovními aktivitami..

25) Navštívujete semináře profesní sebeobrany:

Návštěvy seminářů profesní sebeobrany	Ano	Ne
Počet respondentů	6	36
V procentech (%)	14	86

Tab. 45 Výcvik profesní sebeobrany

Obr. 43 Grafické znázornění absolvování výcviků profesní sebeobrany

O semináře sebeobrany není příliš velký zájem pouhých 14% respondentů odpovědělo kladně.

5.6 Vyhodnocení průzkumu

Na základě vyhodnocení dotazníku je nutno konstatovat, že vzdělávací systém Vězeňské služby České republiky je nedoceněný. Respondenti hodnotili úroveň vzdělávání smíšeně. Kurz základní odborné přípravy typu - A byl hodnocen spíše kladně. Služební zkouška byla však hodnocena z pohledu příslušníků spíše záporně.

Je stále ještě více příslušníků, kteří mají za sebou základní vojenskou službu. Tento stav se pomalu a nezvratně bude postupem času měnit, jelikož byla v roce 2005 základní vojenská služba zrušena. Vznikla tedy nutnost se o tyto zaměstnance postarat. V rámci základní odborné přípravy byl zřízen předmět pořadová příprava.

Největší množství uniformované části zaměstnanců se dozvědělo o práci ve Vězeňské službě České Republiky od známého. Největší motivace k nástupu byly sociální jistoty, jež tento systém poskytuje. Dalším důvodem byl zájem o práci v ozbrojené složce. Myslím si, že největším důvodem je právě zrušení základní vojenské služby.

Ozbrojené sbory se omlazují. Věkový a služební průměr příslušníků neustále klesá. Je to z důvodů účinnosti zákona č.361/2003 Sb., který přiznává nárok na výsluhu ne po 10 letech jak tomu bylo do teď, ale po 15 letech. Mnoho zkušených příslušníků proto odchází. Drtivá většina příslušníků sloužících v eskortní směně má úplně středoškolské vzdělání zakončené maturitní zkouškou.

Zaměstnanci, jež slouží u eskortní služby jsou nejvíce zařazeni do funkční tabulky jako asistent nebo inspektor. Většina z nich není spokojená se svým služebním zařazením a chtěla by jinou funkci. Z vyhodnocení, ale bohužel vyplynulo, že velká část respondentů nesplňuje na místo, které by chtěli vykonávat některá kritéria, např. dobu služebního poměru, nebo příslušné vzdělání.

Největším negativem v práci, kterou vykonávají odpovídali překvapivě, že jsou to mezilidské vztahy, které panují mezi zaměstnanci na pracovištích. Hned za mezilidskými vztahy bylo málo času. Díky zákonu č. 361/2003 Sb. odchází mnoho zaměstnanců. Vstupní filtr je náročný a ne každý žadatel splňuje podmínky pro přijetí do vězeňského prostředí. To znamená, že chybí zaměstnanci, kteří by mohli vykonávat službu. Další část příslušníků je v nástupním kurzu. Lidé, jež slouží ve věznicích díky této situaci musí sloužit i ve volnu. Stresující prostředí i možnost nákazy byly další důvody, jež příslušníci spatřovali jako negativa své práce.

Většině respondentů je umožněno pokračovat a zdokonalovat se ve svém oboru prostřednictvím specializačních kurzů, které jsou zahrnuty do koncepce celoživotního vzdělání v Institutu vzdělání ve Stráži pod Ralskem. Ne všichni však svou možnost využívají, což je velká škoda.

Drtivá většina příslušníků nedělá ve svém volném čase nic, co by jim napomohlo pro lepší připravenost a akceschopnost ve službě. Většina ze zkoumaného celku odpověděla, že se ve volném čase nevěnuje střelbě ani profesní sebeobraně. Myslím si dokonce, že někteří zkreslili odpověď na otázku, zda ve volném čase sportují. Jelikož působím u eskortní služby, mám přehled kolik mých spolupracovníků se věnuje sportu a na jaké úrovni.

Součástí mé Bc. práce byl, návrh specializačního kurzu, jež by se hodil pro příslušníky eskortní služby. Chtěl jsem si tedy ověřit zpětnou vazbou v průzkumu, zdali by o mnou navržený kurz byl zájem. Drtivá většina respondentů odpovídala, že by takový kurz pomohl jejich profesní činnosti.

Závěr

Dnešní uspěchaná doba má neblahý důsledek na rozvoj některých jedinců. Zkreslené vnímání reality, špatné výchovné prostředí, uvolněná morálka a mravy vedou k rozvoji mnoha sociálně patologických jevů ve společnosti. Aby se společnost ubránila, zřídila různé instituce, které mají za úkol chránit veřejné zájmy a prosazovat je.

Jednou z takových institucí je v resortu Ministerstva spravedlnosti, Vězeňská služba, která má za úkol izolovat od společnosti nejvíce nebezpečné a narušené osoby, které jsou umístěny do vězeňských zařízení, aby si zde odpykaly svůj trest, jenž jim byl uložen. V těchto zařízeních musí být zaměstnán personál, který má za úkol zajistit bezpečný chod, plnění programu zacházení, materiální zabezpečení a lékařské ošetření.

Nejen dosažené vzdělání, dobrý psychický stav jedince je potřebný k tomu, aby mohl vykonávat práci ve Vězeňské službě. Je velice důležité, aby pracovník získal potřebnou kvalifikaci, díky které se pak může lépe orientovat ve své profesi a jež mu má dopomáhat při řešení některých situací, které se při službě nebo pracovní činnosti mohou objevit. Takovéto vzdělání pro Vězeňskou službu zajišťuje Institut vzdělání, v podobě povinných nástupních kurzů.

Je pamatováno i na další profesní růst, jež je zajištěn pomocí specializačních kurzů nebo různých školení, které se řadí do systému celoživotního vzdělání zaměstnanců.

Vzdělávací systém Vězeňské služby České republiky se na prahu třetího tisíciletí neustále vyvíjí a zdokonaluje. Na podobu nynějšího vzdělání se podílelo mnoho odborníků z nejrůznějších odvětví. Lidstvo musí reagovat na nové poznatky a trendy, které nejvíce dnes získává pomocí sociální pedagogiky. Zločinnost narůstá na obrátkách a pachatelé trestných činů jsou neustále rafinovanější a agresivnější. Není možno takovému chování jen nečinně přihlížet. Je potřeba se problémům ve společnosti postavit čelem, neustále se zdokonalovat a stavět na již dříve získaných informacích. Tyto informace zprostředkovat svým zaměstnancům, aby jich mohli využít v praxi.

V bakalářské práci byl popsán vzdělávací systém Vězeňské služby České republiky od počátku vzdělávání, až do nynější podoby. Je zde zformulován postup při

výuce povinných nástupních kurzů pro zaměstnance. Následné vzdělávání je zahrnuto do koncepce celoživotního vzdělávání pomocí specializačních kurzů a různých školení.

Během příštích let, bych se rád i nadále věnoval sebevzdělávání a tím i studiem navazujícího magisterského studia. V magisterské diplomové práci bych rád zůstal u mně blízkého vězeňského tématu. Chtěl bych se zaměřit na přijímací řízení a jeho úskalí, které čeká na žadatele o práci ve Vězeňské službě české republiky.

Resumé

Ve své bakalářské práci jsem se snažil přehledně rozpracovat vzdělávací systém Vězeňské služby České republiky od jeho počátku až do nynější podoby.

Popsal jsem vzdělávání občanských zaměstnanců. Podrobněji jsem se však zaměřil na uniformované části pracovníků a to na Eskortní službu Vězeňské služby.

Dále jsem se věnoval systému celoživotního vzdělávání, jež je realizováno specializačními kurzy a školeními.

Posledním bodem mé práce byl průzkum, prostřednictvím kterého jsem měl možnost získat informace, díky nimž jsem si mohl udělat určitý náhled, jak hodnotí příslušníci vzdělávací systém a co by přivítali v seznamu specializačních kurzů.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá vzděláváním zaměstnanců ve Vězeňské službě České republiky. Popisuje vzdělávání pracovníků v této státní instituci.

U uniformované části jsem se zaměřil na vzdělání, které začíná po nástupu do Vězeňské služby. Dále jsem podrobně popsal povinné základní odborné vzdělání. Součástí tohoto vzdělání je po třech letech výkonu služby opětné složení služební zkoušky. Další specifickou skupinou zaměstnanců na něž jsem se zaměřil byli občanskí pracovníci, na jejichž vzdělání jsou odlišné parametry a dělení nežli u uniformované části.

Nakonec jsem se zaměřil na popis následného vzdělání poskytovaného Institutem vzdělání VS ČR ve Stráži pod Ralskem.

Klíčová slova

Vězeňská služba, Eskortní služba, příslušník, občanský zaměstnanec, specializační kurz

Annotation

This Thesis deals with education of employees in Prison Service of the Czech Republic. It describes the further education in this state organization.

Concerning the Prison Service members there is a focus on education after admission to Prison Service. There is also a detailed overview of compulsory vocational training. There is a retake of the duty exam after three years of the service as a part of this training. There is also a focus on civil employees, as there are different requirements on their education compared to Prison Service members' education.

In the final part there is a focus on description of the consecutive training, which is provided by the Institute of Education in Stráž pod Ralskem.

Keywords

Prison Service, Escorting Service, Prison Service member, civil employee, Specialized Course

Seznam použité literatury a pramenů

Literatura:

1. Kabinet dokumentace a historie VS ČR, *Pamětní almanach*, Institut vzdělání VS ČR ve Stráži pod Ralskem
2. Radvan, E. *Poznámky k vypracování odborného textu*, IMS Brno, 2007
3. Řehoř, A. *Metodický pokyny pro vypracování bakalářské a diplomové práce*, IMS Brno, 2009
4. Hála, J. *Úvod do teorie a praxe vězeňství*, Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2006. ISBN – 80 – 86708 – 30 - 6

Elektronické zdroje:

1. <http://www.ivvs.cz>
2. <http://www.ims.brno.cz>
3. <http://www.tilius.cz>
4. <http://vsqr.cz>

Zákony, nařízení, interní předpisy, informační zprávy:

1. Nařízení generálního ředitele č. 5/2007 o organizaci vzdělávací činnosti ve Vězeňské službě České republiky
2. Nařízení generálního ředitele VS ČR č. 11/06 o vězeňské a justiční stráži
3. Nařízení vlády č. 506/2004 Sb. ze dne 1. září 2004, kterým se stanoví způsob přípravy na služební zkoušky, její průběh, hodnocení a ukončení
4. Projekt Základní odborná příprava příslušníků – A. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem
5. Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/1. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem
6. Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/2. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem
7. Projekt Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – B/3. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem

8. Projekt Vstupní školení externích zaměstnanců a zaměstnanců VS pracujících na částečný úvazek B/4, Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem
9. Projekt Nástupního školení – I. Institut vzdělávání VS ČR, Stráž pod Ralskem
10. Výroční zpráva o činnosti IV VS 2008
11. Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů
12. Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži české republiky

Seznam obrázků:

- Obrázek 1 Slavnostní vyřazení příslušníků základní odborné přípravy 1984 Brno Bohunice
- Obrázek 2 Předávání osvědčení o způsobilosti příslušníkům 2005
- Obrázek 3-4 Porovnání nástupního kurzu příslušníků v roce 1984 Brno Bohunice a 2005 Institut vzdělávání ve Stráži pod Ralskem
- Obrázek 5 Rozdělení oddělení Institutu vzdělávání ve Stráži pod Ralskem
- Obrázek 6 Grafický přehled počtu proškolených studentů v IVVS ve školním roce 1997 – 2008
- Obrázek 7 Schéma vstupního vzdělání příslušníků vězeňské a justiční stráže
- Obrázek 8 Výuka služebních předmětů v institutu vzdělávání - Stráž pod Ralskem
- Obrázek 9 Příslušníci při hodinách sebeobrany
- Obrázek 10 Příslušníci společně se členy komise po absolvování zkoušek
- Obrázek 11 Příslušník při skládání závěrečné zkoušky
- Obrázek 12 Grafický přehled počtu příslušníků jež absolvovali služební zkoušku v roce 2008
- Obrázek 13 Praktická ukázka nácviku úderových technik lektorem sebeobrany kpt. Mgr. Zdeňkem Tesařem
- Obrázek 14 Nácvik příslušníků poutání nebezpečných osob
- Obrázek 15 Nácvik pacifikace útočnicka
- Obrázek 16 Nácvik pasivního odporu odsouzeného, kdy za použití hmatu je posléze odveden na potřebné místo
- Obrázek 17 Nácvik předvádění nebezpečného odsouzeného ve tvaru (diamant) pod vedením kpt. Milana Takáče.
- Obrázek 18 Nácvik střelby s výměnou zbraně za záložní
- Obrázek 19 Grafické znázornění věku respondentů
- Obrázek. 20 Grafické znázornění pohlaví zaměstnanců
- Obrázek 21 Grafické znázornění dosaženého vzdělání
- Obrázek 22 Grafické znázornění počtu zaměstnanců studujících při zaměstnání
- Obrázek 23 Grafické znázornění absolventů kurzu základní odborné přípravy
- Obrázek 24 Grafické znázornění hodnocení kurzu základní odborné přípravy

Obrázek 25 Grafické znázornění hodnocení účelnosti služební zkoušky
Obrázek 26 Znáznornění úrovně vzdělávacího systému VS ČR na grafu
Obrázek 27 Grafické znázornění absolvování základní vojenské služby
Obrázek 28 Grafické znázornění prvotních informací o práci ve VS ČR
Obrázek 29 Grafické znázornění motivace zaměstnanců k nástupu do VS ČR
Obrázek 30 Grafické znázornění délky služebního poměru
Obrázek 31 Grafické znázornění zařízení v němž je vykonávaná služba
Obrázek 32 Grafické znázornění realizace eskort z hlediska nebezpečnosti
Obrázek 33 Grafické znázornění předchozího služebního poměru
Obrázek 34 Grafické znázornění vykonávané funkce
Obrázek 35 Grafické znázornění budoucí funkce, kterou by chtěli respondenti vykonávat
Obrázek 36 Grafické znázornění negativ
Obrázek 37 Grafické znázornění zaměstnanců jež jsou členy operační skupiny
Obrázek 38 Grafické znázornění absolvování zaměstnanců kurzy celoživotního vzdělání
Obrázek 39 Grafické znázornění možnosti zaměstnanců absolvovat kurzy
Obrázek 40 Grafické znázornění možného využití střeleckého kurzu
Obrázek 41 Grafické znázornění individuální střelecké přípravy
Obrázek 42 Grafické znázornění Sportovních aktivit příslušníků vykonávaných ve volném čase
Obrázek 43 Grafické znázornění absolvování výcviků profesní sebeobrany

Seznam tabulek:

Tabulka 1 Celkový přehled vzdělávacích aktivit v Institutu vzdělání VS ČR v roce 2008
Tabulka 2 Časový přehled základní odborné přípravy pro příslušníky VS ČR
Tabulka 3 Počet příslušníků povolání v roce 2008 do kurzu základní odborné přípravy typů – A
Tabulka 4 Hodinové dotace předmětů vyučovaných Institutem vzdělání ve Stráži pod Ralskem
Tabulka 5 Hodinové dotace služebních předmětů
Tabulka 6 Hodinové dotace služebních předmětů
Tabulka 7 Přehled počtu příslušníků, jež absolvovali služební zkoušku v roce 2008
Tabulka 8 Přehled počtu absolventů kurzu základní odborné přípravy typu B/1 v roce 2008
Tabulka 9 Přehled hodinových dotací předmětů vyučovaných Institutem vzdělání ve Stráži pod Ralskem pro učební skupiny B/1
Tabulka 10 Hodinové dotace humanitních předmětů kurzu B/1
Tabulka 11 Hodinové dotace humanitních předmětů kurzu B/1
Tabulka 12 Přehled počtu zaměstnanců, jež absolvovali kurz základní odborné přípravy typu B/2 v roce 2008

Tabulka 13 Přehled hodinových dotací předmětů vyučovaných Institutem vzdělání ve Stráži pod Ralskem pro kurz základní odborné přípravy B/2

Tabulka 14 Hodinové dotace humanitních předmětů kurzu B/2

Tabulka 15 Hodinové dotace humanitních předmětů kurzu B/2

Tabulka 16 Přehled počtu zaměstnanců, jež absolvovali kurz základní odborné přípravy typu B/3 v roce 2008

Tabulka 17 Přehled hodinových dotací kurzu základní odborné přípravy typu B/3

Tabulka 18 Přehled počtu zaměstnanců, jež absolvovali kurz základní odborné přípravy typu B/4 v roce 2008

Tabulka 19 Přehled počtu zaměstnanců, kteří absolvovali specializační kurzy v roce 2008

Tabulka 20 Přehled počtu absolventů kurzu pro instruktory sebeobranu II

Tabulka 21 Věk příslušníků

Tabulka 22 Rozdělení zaměstnanců dle pohlaví

Tabulka 23 Nejvyšší dosažené vzdělání

Tabulka 24 Studium střední či vysoké školy při zaměstnání

Tabulka 25 Absolvování kurzu základní odborné přípravy

Tabulka 26 Hodnocení kurzu základní odborné přípravy

Tabulka 27 Hodnocení účelnosti služební zkoušky

Tabulka 28 Úroveň vzdělávacího systému VS ČR

Tabulka 29 Absolvování základní vojenské služby

Tabulka 30 Zdroje informací o pracovních možnostech ve VS ČR

Tabulka 31 Motivace k nástupu do VS ČR

Tabulka 32 Délka služebního poměru

Tabulka 33 Typ vězeňského zařízení kde vykonávali příslušníci službu

Tabulka 34 Typy odsouzených z hlediska nebezpečnosti jež jsou eskortami převáženy

Tabulka 35 Dřívější služba u jiného ozbrojeného sboru

Tabulka 36 Vykonávaná služební funkce

Tabulka 37 Představa o budoucí služební funkci

Tabulka 38 Negativa v práci

Tabulka 39 Vyčíslení počtu zaměstnanců, kteří jsou členy operační skupiny

Tabulka 40 Absolvování kurzů zahrnutých do koncepce celoživotního vzdělání

Tabulka 41 Možnosti absolvování kurzů celoživotního vzdělání

Tabulka 42 Vyhodnocení účinnosti střeleckého kurzu

Tabulka 43 Samostatná střelecká příprava

Tabulka 44 Sportovní aktivity ve volném čase

Tabulka 45 Výcvik profesní sebeobranu

Seznam příloh:

Příloha 1 Osvědčení o způsobilosti

Příloha 2 Osvědčení o vykonání služební zkoušky

Příloha 3 Osvědčení o absolvování kurzu celoživotního vzdělání ve Stráži pod Ralskem

Příloha 4 Přehled specializačních kurzů pořádaných Institutem vzdělání VS ČR v roce 2008

Příloha 5 Přehled školení pořádaných Institutem vzdělání VS ČR v roce 2008

Příloha 6 Použitý dotazník k průzkumu

Přílohy

Příloha 1 Osvědčení o způsobilosti

.....2005/9/NKA.....

Osvědčení o způsobilosti

strm. *Michal KRATOCHVÍL*

narozen 12. července 1984 v Příbrami

prokázal kvalifikovanou způsobilost ve znalostech a dovednostech požadovaných od příslušníka Vězeňské služby České republiky.

Milodan Jurek
Ředitel Institutu pro odbornou přípravu zaměstnanců
Vězeňské služby České republiky

16. listopadu 2005
Ve Stráži pod Ralskem.....

.....
Generální ředitel
Vězeňské služby České republiky

ČESKÁ REPUBLIKA
VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY
INSTITUT VZDĚLÁVÁNÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR STRÁŽ POD RALSKEM

Číslo protokolu: 440 / 2007

OSVĚDČENÍ

Služební hodnost, titul, jméno(a)
a příjmení, vědecká hodnost:

inspektor prap. Michal Kratochvíl

Den, měsíc a rok narození:

12. červenec 1984

Místo narození:

Příbram

Osobní evidenční číslo:

22694

Jmenovaný vykonal

služební zkoušku

a

podmínkám služební zkoušky podle § 12 zákona č. 361/2003 Sb.,
o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,

vyhověl

Ve Stráži pod Ralskem dne 18. prosince 2007

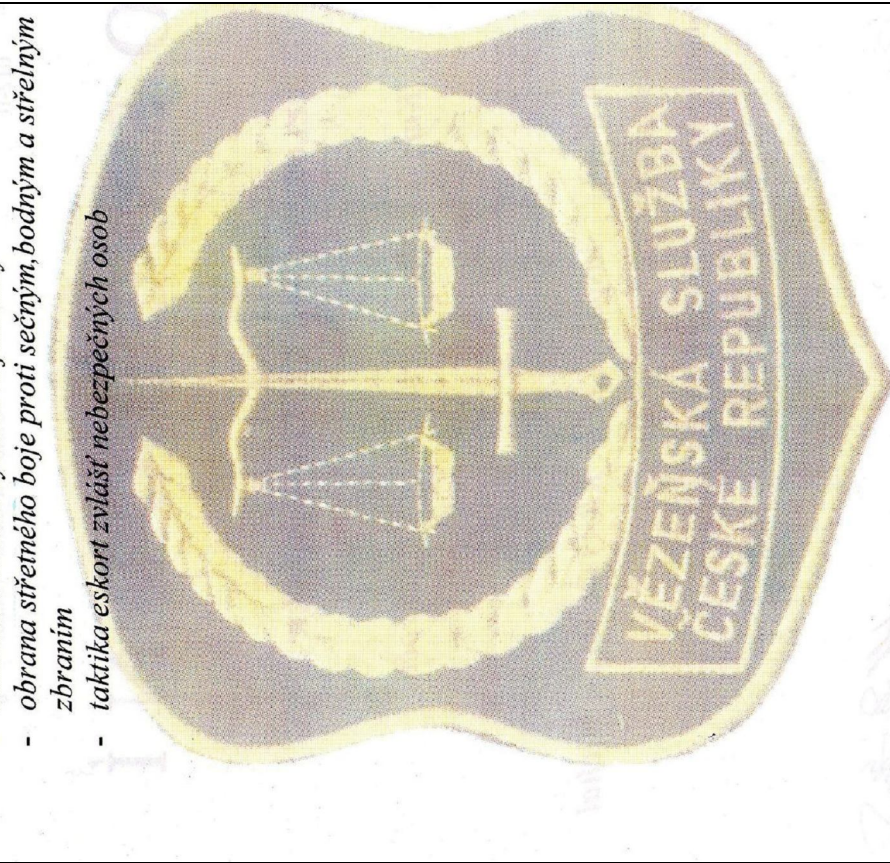

Kalivodová
Vrchní rada plk. PhDr. Zuzana Kalivodová

služební hodnost, titul, jméno a příjmení, vědecká hodnost
a podpis předsedy zkušební komise

Oldřich Horna
Vrchní rada plk. JUDr. Oldřich Horna

služební hodnost, titul, jméno a příjmení, vědecká hodnost
a podpis ředitele Institutu vzdělávání VS ČR

<p>Česká republika Vězeňská služba České republiky Institut vzdělávání Vězeňské služby ČR Stráž pod Ralskem</p> <p>Kód kurzu: 012-II Číslo v třídním výkazu: 8</p>	<p>O S V Ě Ď Ě N Í</p> <p>O ABSOLVOVÁNÍ KURZU CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ VS ČR</p> <p><i>Kurz instruktorů sebeobrany II. pokročil</i></p> <p>Hodnost, příjmení, jméno: <i>inspektor prap. KRATOCHVÍL Michal</i></p> <p>Den, měsíc a rok narození: <i>12.7.1984</i></p> <p>Místo služebního zařazení: <i>Věznice Příbram</i></p> <p>..... Vedoucí kurzu kpt. Takáč Milan</p> <p>..... Ředitel IV VS ČR</p> <p>Ve Stráži pod Ralskem dne 6.4.2007</p> <p>Toto osvědčení je platné v rámci VS ČR</p>
<p>Obsahové zaměření kurzu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - základy teorie sebeobrany - základy sebeobraných technik <ul style="list-style-type: none"> - obrana proti aktivnímu útoku - překonání pasivního odporu - skladba a vedení výcvikové jednotky - obrana střetného boje proti sečným, bodným a střelným zbraním - taktika eskort zvlášť nebezpečných osob 	

Příloha 4 Přehled specializačních kurzů pořádaných Institutem vzdělání VS ČR v roce 2008

Specializační kurzy	Muži	Ženy	Celkem absolvovalo
Kurz všeobecné kondiční přípravy	15	7	22
Specializační kurz pro lékaře	13	15	28
Inovační kurz pro lékaře	19	12	31
Výcvikový kurz Assesment a Development centrum	6	10	16
Diaros	6	10	16
Vychovatel a jeho terapeutická agenda	12	1	13
Intervence léčby a minimalizace rizik užívání drog AJ	3	4	7
Test ruky a Lüscherův test	2	9	11
Test stromu	4	7	11
Zastav se, zamysli se a změň se	7	10	17
Budování týmu	6	3	9
Krizová intervence	3	7	10
Úvod do projektování psychodiagnostické metody kresba postavy	3	12	15
Zdokonalovací kurz vedoucího referátu stravování a výživy	20	17	37
Pachatelé násilných trestných činů	4	6	10
Nové trendy forenzní psychologie	4	10	14
Terapeut	7	7	14
Základy výpočetní techniky II	3	9	12
Sebezkušenostní psychoterapeutický výcvik	10	14	24
Forenzní psychologie pro speciální pedagogy	12	6	18
Sociálně psychologický výcvik	3	10	13
Kurz instruktorů sebeobrany II	40	0	40
Speciální kurz – MS Excel	14	8	22
Specializační kurz- Základy pracovního lékařství	0	50	50
Specializační kurz- Design vlastní prezentace	5	1	6
Specializační kurz- Věznice a regiony	17	9	26
Specializační kurz- Právnícké vzdělání II	10	7	17
Specializační kurz- Výpočetní technika I	10	11	21
Specializační kurz- Vězeňský informační systém – modul SKH	53	36	89
Specializační kurz- Řidiči dopravy nemocných a raněných	31	0	31
Specializační kurz- Vězeňský informační systém- modul EKV	4	69	73
Specializační kurz- Vězeňský informační systém- ZAM	26	32	58
Specializační kurz- Vězeňský informační systém- modul ZAM „piloti“	6	8	14
Specializační kurz- Vězeňský info. systém- modul EKV- „ piloti“	2	14	16
Semináře ekologů	24	9	33
Specializační kurz- Speciální pedagogika	7	4	11
Specializační kurz- Výtvarné techniky	7	23	30
Specializační kurz - Dietní přípravy stravy	9	4	13
Kurz sociální práce pro pracovníky ve vězeňství a policisty	34	10	44
Kurz celoživotního vzdělávání VŠTVS Palestra	44	5	49
Specializační kurzy DPS	23	3	26
Výcvik person poradenství drogové prevence	4	5	9
Kurz pro vedoucí oddělení a ref. prevence stížností	33	2	35
Celkem	565	496	1061

Příloha 5 Přehled školení pořádaných Institutem vzdělání VS ČR v roce 2008

Školení - název	Muži	Ženy	Celkem absolvovalo
Školení obsluhy SHK pro zdravotní sestry	0	45	45
Řidičí skupiny D	6	1	7
Školení personalistů FENIX II – PIS	23	57	80
Školení obsluhy programu SaN	27	16	43
Školení obsluhy programu SW SaN	9	7	16
Školení právníků k právním změnám	18	11	29
Školení personalistů	16	55	71
Školení VIS – modul	56	84	140
Školení VIS – modul EKO	7	67	74
Školení VIS – modul ZAM	26	36	62
Školení VIS – modul RIP + A278	31	14	45
Školení BOZP	35	4	39
Školení stravování a výživy	24	17	41
Školení pro Ústav zabezpečovací detence	15	4	19
Školení Medicus	25	61	86
Celkem	318	479	797

Průzkum:

1) Kolik Vám je let?

méně než 30

30 – 45

více jak 45

2) Jste?

muž

žena

3) Jakého nejvyššího vzdělání jste dosáhl(a)?

středoškolské s maturitou

vyšší odborné

vysokoškolské

4) Studoval(a) jste střední či vysokou školu při zaměstnání?

ano

ne

5) Kurz základní odborné přípravy pro příslušníky jste absolvoval ?

před 5-ti lety

před 10-ti lety

před více jak 10-ti lety

6) Jak byste hodnotil(a) výše uvedený kurz ?

- výborně (1)
- chvalitebně (2)
- dobře (3)
- dostatečně (4)
- nedostatečně (5)

7) Zdá se Vám služební zkouška po 3 letech od nástupu do služby

- jiná?
- ano
- ne

8) Myslíte si, že vzdělávací systém VS ČR je na dobré úrovni?

- ano
- ne

9) Absolvoval jste základní vojenskou službu?

- ano
- ne

10) Jak jste se dozvěděl(a) o práci ve VS ČR?

- internet
- doporučení od známého
- jiné zdroje

11) Co Vás motivovalo k nástupu do VS ČR?

- sociální jistoty
- zájem o práci v ozbrojených složkách
- jiné

12) Jak dlouho jste ve služebním poměru u VS ČR?

- 1 – 3 roky
- 4 – 10 let
- více jak 10 let

13) V jakém typu vězeňského zařízení sloužíte?

- ve výkonu trestu
- ve vazební věznici

14) Jaké odsouzené nebo obviněné převážíte z hlediska zařazení do věznic? Osoby zařazení do:

- zvýšené ostrahy
- ostrahy
- dozoru
- dohledu

15) Sloužil(a) jste ve služebním poměru u jiného ozbrojeného sboru?

- ano
- ne

16) Jakou služební funkci v současné době vykonáváte?

- asistent
- vrchní asistent
- inspektor
- vrchní inspektor
- jiná

17) Jakou služební funkci byste chtěl(a) vykonávat?

- inspektor
- vrchní inspektor
- jiná

18) Jaká negativa spatřujete ve své práci?

- málo času
- stresující prostředí
- možnost nákazy
- jiné

19) Jste členem operační skupiny?

- ano
- ne

20) Absolvoval(a) jste nějaké specializační kurzy jež jsou zahrnuty do koncepce celoživotního vzdělávání v Institutu vzdělávání ve Stráži pod Ralskem?

ano

ne

21) Je Vám umožněno absolvování specializačních kurzů?

ano

ne

22) Myslíte si, že by mohl kurz střelecké přípravy pomoci vaší profesní činnosti?

ano

ne

23) Chodíte se ve volném čase zdokonalovat ve střelbě?

ano

ne

24) Sportujete ve volném čase?

ano

ne

25) Navštěvujete semináře profesní sebeobrany?

ano

ne